

Berichten Buitenland

Voor de Nederlandse agribusiness | jaargang 35, nummer 5/6, mei/juni 2009

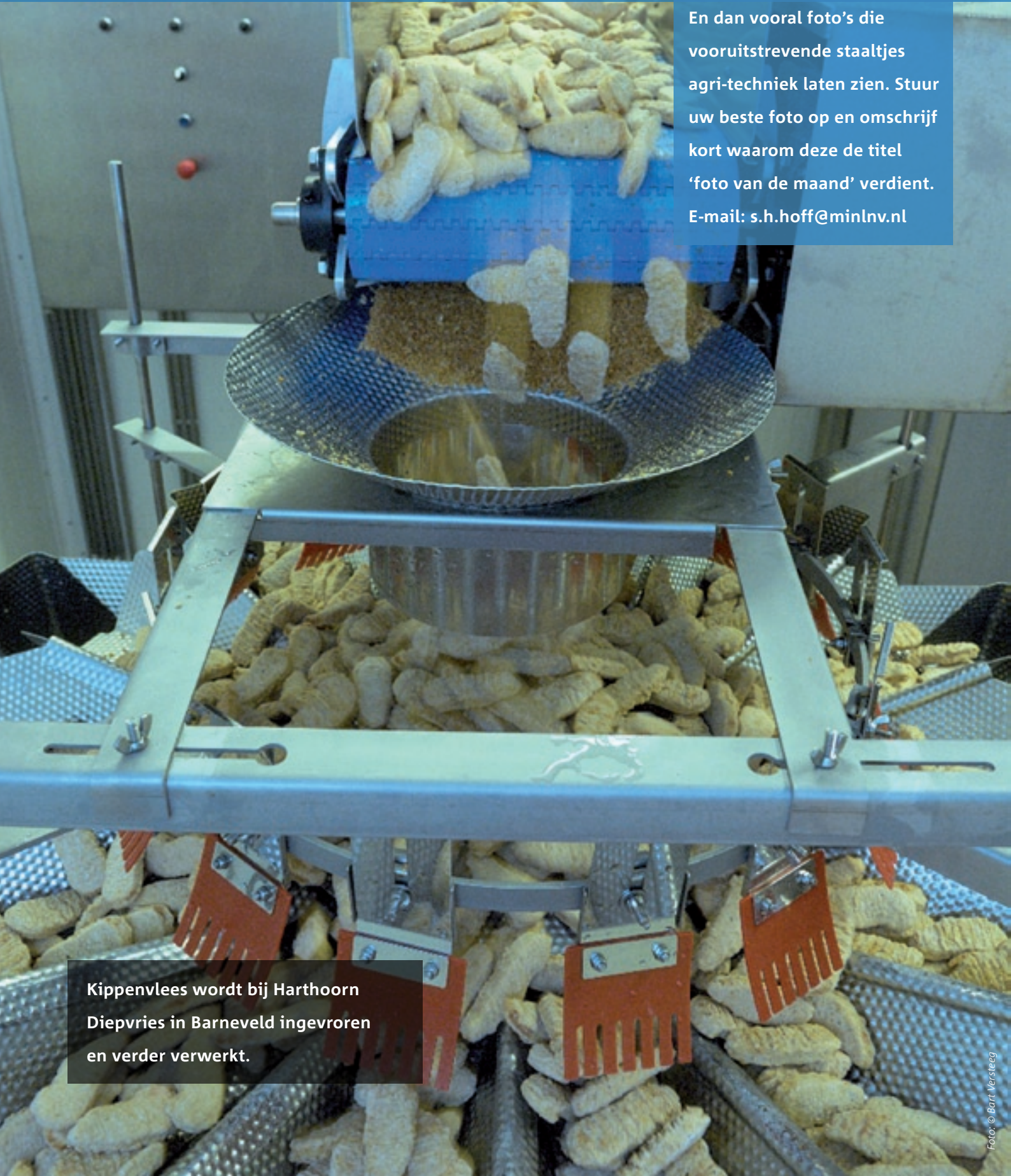

- Filippijnen: modernisering agrifoodsector schept kansen
- Nederland actief voor duurzame cacao
- Internationale fruitstromen

Foto van de maand

Een foto zegt soms meer dan duizend woorden.

En dan vooral foto's die vooruitstrevende staaltjes agri-techniek laten zien. Stuur uw beste foto op en omschrijf kort waarom deze de titel 'foto van de maand' verdient.
E-mail: s.h.hoff@minlnv.nl

Kippenvlees wordt bij Harthoorn Diepvries in Barneveld ingevroren en verder verwerkt.

Deze maand in

Berichten Buitenland

De Filippijnen: kansen te over

Vleessector, maar ook verwerking
en verpakking

2

Beweging naar duurzame cacao

Nederland speelt belangrijke rol als
grootste importeur en verwerker

6

Sappige details over nationaal en internationaal fruit

Elke dag meer dan twee stuks fruit

8

5 De rondgang...

5 Column

11 Kort Graag...

12 Korte berichten uit het buitenland

16 Nieuws

17 Exportise

19 Externe marktrapporten op internet

20 LNV-afdelingen in het buitenland

Omslagfoto

Een Filippijnse rijstboer egaliseert een omgeploegd
rijstveld met een karbouw, zodat rijstplantjes
kunnen worden gepoot.

© Dick Groeneveld

Colofon

Berichten Buitenland is bestemd voor het Nederlandse agrarische bedrijfsleven en is een uitgave van de directie Industrie en Handel van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het doel is informatieverstrekking over relevante ontwikkelingen op agrarisch handelsgebied, buitenlandse markten, handelsbemiddeling enzovoort. De LNV-afdelingen in het buitenland dragen in sterke mate bij aan de berichtgeving in dit blad.

Er wordt gedrukt op een chloorarme papiersoort, in een inktbesparend FM-raster. Er wordt verzonden in recyclebare sealbags.

Uitgever

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Industrie en Handel
www.minlnv.nl/agribusiness

Redactieadres

Redactie Berichten Buitenland
T.a.v. Sabine Hoff
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Tel. +31 (0)70 378 52 59
E-mail: s.h.hoff@minlnv.nl

Informatie en abonnementen

Voor informatie over artikelen of een (gratis)
abonnement kunt u contact opnemen met Jacques
Verbeek
Tel. +31 (0)70 378 40 64
Fax +31 (0)70 378 61 23
E-mail: j.j.m.verbeek@minlnv.nl

Realisatie

JackieWorks / geschreven en gedrukt

Aan dit nummer werkten mee:

Sabine Hoff, Hans van der Lee, Jacqueline Rogers,
Adrie de Roo, Marcel Vernooij, Bart Versteeg.

Opmaak

ONTWERPERS DIE MEEDENKEN.NL

Druk

Den Haag Offset

ISSN 0920 - 0975

De informatie, meningen en opinies in dit
blad worden naar voren gebracht buiten
verantwoordelijkheid van het Ministerie van
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Het overnemen of vermenigvuldigen van artikelen
uit dit blad is alleen toegestaan onder vermelding als
volgt: Berichten Buitenland, [maand/jaar], [pagina's].

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Het primaire doel van de directie I&H is het
bevorderen van duurzame en vitale agroketen,
alsmede het bijdragen aan een duurzame
internationale concurrentiepositie van het
Nederlandse agrobédrijfsleven. Dit zijn tevens
de vier kernbegrippen van het werkkterrein van
de directie I&H. Onder *duurzame* wordt verstaan:
maatschappelijk verantwoord conform de drie
P-gedachte (Profit, People en Planet). *Vitale*
houdt in dat wordt gestreefd naar versterking
van de internationale concurrentiekracht. Uit
agro blijkt dat de focus ligt op de landbouw- en
voedingssector. *Ketens* verwijst naar een perspectief
dat de gehele agrofood-kolom omvat, te weten van
primaire sector tot aan de consument.

De Filippijnen: kansen te over

Over parels en zwijnen, dat zou de titel kunnen zijn van een verhaal over de landbouwsector in de Filippijnen. Het land wordt ook vaak genoemd in verband met politieke strubbelingen en export van goedkope arbeidskrachten. Over deze zaken en parels gaat het verder niet in dit artikel. De Filippijnen heeft veel meer te bieden en dat zit onder andere in de landbouw, waarvan de vleessector een voor de Nederlandse agribusiness aantrekkelijke exponent is.

Het land heeft de afgelopen jaren een heel behoorlijke economische ontwikkeling doorgemaakt, met een economische groei van gemiddeld 7%. Ook de Filippijnen ontsnapt echter niet aan de economische

crisis. In 2008 viel de economische groei al terug tot 4,6%. Voor 2009 wordt een groei van ongeveer 4% verwacht. In vergelijking met andere Aziatische landen doet de Filippijnen het wat dit betreft goed. Andere

macro-economische factoren geven ook een gunstig beeld en de wisselkoers van de Filippijnse peso ten opzichte van de euro is al langere tijd stabiel. Niettemin moet de Filippijnen nog steeds als een arm land worden beschouwd, met een sterk groeiende bevolking die begin dit jaar de grens van 90 miljoen inwoners passeerde.

Zakendoen

Hoe doe je succesvol zaken in de Filippijnen? Ron Altman is een Nederlander die al vijftien jaar actief is in het Filippijnse zakenleven. Hij heeft een succesvol elektrotechnisch bedrijf en is tevens vice-voorzitter van de Philippines-Netherlands Business Council (PNBC). Gevraagd naar zijn ervaringen

Landarbeiders bundelen rijstplantjes in Kapatagan, Mindanao.

Foto's: Dick Groeneveld

en adviezen aan Nederlandse bedrijven die zaken willen doen in de Filippijnen noemt hij als eerste persoonlijke aandacht. Filippino's hechten enorm veel belang aan het opbouwen van persoonlijke relaties alvorens tot zaken te komen. Nederlandse directheid is uit den boze, daar weten ze zich vaak geen raad mee, vertelt Altman. Hij wil ook nog wel kwijt dat het voor buitenlanders die in de Filippijnen zaken willen doen een must is om een Filippijnse zakenpartner te hebben. De PNBC kan behulpzaam zijn bij het vinden van een betrouwbare partner (zie de contactgegevens verderop).

‘De Filippijnse bevolking is jong en Westers georiënteerd’

Geert Emmens komt namens het Nederlandse Hendrix Genetics (onderdeel van Nutreco, zie de special van Berichten Buitenland april 2009) al meer dan twintig jaar in de Filippijnen. Hij uit zich in vergelijkbare termen en is ervan overtuigd dat succes alleen maar mogelijk is door zeer frequent bezoek aan en intensieve begeleiding van klanten. De varkenshouderij waarin hij actief is, werkt vaak nog primitief. Daardoor is veel aandacht voor opleiding en training nodig. In andere delen van de landbouw is dat meestal niet anders. Met de door Emmens geschetste werkwijze is Hendrix een voorbeeld van een Nederlands bedrijf dat een prominente marktpositie heeft verworven.

Landbouw

De Filippijnse landbouw opereert door de bank genomen nog erg traditioneel

Geoogste rijsthalmen worden gedorst met een gehuurde verrijdbare dorsmachine.

Voedingsmiddelensector

De Filippijnse voedingsmiddelensector is een sterk groeiende bedrijfstak. Niet alleen door de snel groeiende bevolking, maar ook door de lokale beschikbaarheid van grondstoffen. Er zijn ruim 20.000 bedrijven in de voedselverwerkende industrie. 99% bestaat uit (zeer) kleine en middelgrote bedrijven. De sector wordt gedomineerd door enkele zeer grote bedrijven, waarvan de belangrijkste zijn: San Miguel Corporation-Purefoods, Republic Flour Mills, Cosmos Bottling Company en Universal Robina Corporation.

In 2007 is circa 37% van de totale consumentenbestedingen uitgegeven aan voedingsmiddelen, dranken en tabak. Door de stijging van het inkomen en de urbanisatie verschuift de samenstelling van het aangekochte levensmiddelenpakket steeds meer naar fabrieksmatig geproduceerde voedingsmiddelen en kant-en-klare gerechten. De Filippijnen importeren vooral vlees, vis, fruit en groenten, zuivel, dranken, snacks en bakkerijproducten. Bedacht moet echter worden dat nog steeds slechts een klein gedeelte van de bevolking financieel in staat is regelmatig buitenlandse voedingsmiddelen aan te schaffen.

Voedselverwerkende en verpakkingindustrie

De voedingsmiddelensector levert een substantiële bijdrage aan de Filippijnse export (tonijn, verse garnalen, vlees, gedroogde vruchten en groenten). Hoewel de export van bewerkte voedingsmiddelen voornamelijk plaatsvindt door lokaal gevestigde (Amerikaanse en Japanse) multinationals, veroveren lokale producenten een steeds groter aandeel op de exportmarkt. Het overgrote deel van de kleine en middelgrote voedselverwerkende industrieën produceert nog op een bijna ambachtelijk niveau, met behulp van eenvoudige, laagtechnologische machines. Hierdoor is er behoefte aan moderne, efficiënte machines voor de voedselverwerkende en verpakkingindustrie.

en op kleinschalig niveau. Dit geldt met name voor de tuinbouw en de veehouderij. Een uitzondering wordt gevormd door de bananen- en ananasplantages, die voornamelijk op het zuidelijke eiland Mindanao worden aangetroffen. Jarenlang is landbouw een wat verwaarloosde sector geweest in de Filippijnen, net als overigens in sommige omringende landen. De voedselcrisis van vorig jaar heeft de Filippijnen echter flink doen schrikken. Opeens moest bijvoorbeeld tegen forse prijzen rijst worden geïmporteerd. De overtuiging dat het niveau drastisch moet

worden opgekrikt, heeft sindsdien stevig postgevat. De in 2006 aangetreden zeer dynamische minister van Landbouw, Arthur Yap, was trouwens toch al hard aan de slag om de ontwikkeling van de sector te stimuleren. Samenwerking met andere landen speelt in zijn beleid een belangrijke rol. Vanwege historische banden en geografische ligging zijn er al de nodige samenwerkingsverbanden met de Verenigde Staten, Australië en Nieuw Zeeland, maar Yap kijkt ook nadrukkelijk naar andere landen, niet in de laatste plaats naar Nederland.

Verpakkingsfaciliteit op een bananenplantage in de buurt van Davao City, Mindanao.

De directeur Internationale Zaken van het ministerie van Landbouw, Bernadette Romulo Puyat, vertelt met veel enthousiasme dat de Filippijnen 1,8 miljoen hectare landbouwgrond in portefeuille heeft die tegen aantrekkelijke voorwaarden aan buitenlandse investeerders beschikbaar kunnen worden gesteld. In 2007 heeft het ministerie een één-loket-centrum ingericht waar buitenlandse agrobédrijven terecht kunnen met hun vragen over zakendoen en investeren in de Filippijnen en van waaruit ze ook begeleid kunnen worden. Puyat wil van de gelegenheid gebruik maken

om Nederlandse bedrijven van harte uit te nodigen naar de Filippijnen te komen en zich te oriënteren. De Nederlandse landbouw heeft volgens haar in de Filippijnen een goede reputatie en ons land wordt bijvoorbeeld als een van de meest betrouwbare landen op het gebied van vleesproductie beschouwd. Het functioneren van de Nederlandse inspectiediensten wordt als een voorbeeld van transparantie en professionalisme gezien.

De vleessector moet sowieso als een kansrijke sector voor Nederlandse bedrijven

De Philippines-Netherlands Business Council (PNBC) stimuleert de contacten tussen de Filippijnen en Nederland op zakelijk, economisch en cultureel gebied en is ondergebracht bij de Filippijnse ambassade in Nederland:
Laan Copes van Cattenburgh 125
2585 EZ Den Haag
T (070) 360 48 20
E ph@bart.nl
I www.philembassy.nl

worden gezien. De Filippijnse bevolking is jong en Westers georiënteerd. Dat komt onder andere tot uitdrukking in consumptiepatronen waarin vlees en vleesproducten steeds belangrijker worden. Importen laten de laatste jaren een gestage groei zien met een gemiddelde toename van ongeveer 10% per jaar. Van de 280.000 ton die in 2008 werd geïmporteerd, betrof 110.000 ton varkensvlees. Nederland leverde daarvan slechts iets meer dan 2%. Het Nederlandse aandeel in de import van rundvlees en pluimveevlees bedroeg nog minder. Een uitdaging voor Nederlandse bedrijven om deze percentages naar boven te krijgen.

Adrie de Roo, LNV-Raad Kuala Lumpur

Papayaboom met vruchten in een kwekerij.

Piet Verburg

Directeur C. van 't Riet BV

C. van 't Riet BV uit Aarlanderveen produceert al 120 jaar apparatuur voor de melkverwerking. En zoals zoveel Nederlandse agrobedrijven richtte het bedrijf zich in de beginjaren vooral op de Nederlandse markt. Om grotere stappen te kunnen maken, ging ook dit bedrijf al snel de grens over. Piet Verburg, directeur: "Onze klanten bevinden zich momenteel vooral in Oost-Europa, maar ook in de Verenigde Staten, Afrika en het Midden-Oosten. We hebben het voordeel dat we overal actief kunnen zijn waar koeien rondlopen. Je hebt immers altijd te maken met melk die verwerkt moet worden. Onze apparatuur komt dan al snel in beeld. Waarom bedrijven voor ons kiezen? Omdat we proberen een zo compleet mogelijk pakket te leveren, we installeren alles zelf - waar ook ter wereld - en we geven mensen persoonlijk instructie hoe de apparatuur te gebruiken."

Recent heeft het bedrijf, op initiatief van een stichting, een aantal melkverwerkingsunits geleverd in Tanzania. Deze units zijn als semi-permanente behuizing ingebouwd in containers. Met alles erop en eraan, van verlichting tot koeling. Verburg: "Daarmee ontnemen je mensen met weinig ervaring veel zorgen. Het enige wat zij nog moeten doen, is zorgen voor melktoevoer. Wij leren ze in korte tijd hoe ze die zuivel kunnen verwerken tot bijvoorbeeld yoghurt, kaas, feta of consumptiemelk. Zo creëer je werkgelegenheid, een inkomstenbron en een goed product dat na weken nog prima zijn waarde heeft. En het brengt ook nog eens geld in het laatje."

Op de vraag of er groei zit in die ontwikkelingslanden, antwoordt Verburg: "Er is wel belangstelling vanuit het Midden-Oosten, zoals Noord-Irak, maar ook vanuit Afghanistan, waar we al eens een installatie hebben geleverd. Het probleem echter is dat vaak eerst fondsen gevonden moeten worden om de boel te financieren. Dan krijg je te maken met internationale organisaties en dat vergt tijd. Maar... daar werken we graag hard aan mee. Zeker onze medewerkers vinden het zonder meer interessant om op deze manier projecten op te zetten, die de lokale bevolking verder helpt. Maar wel altijd vanuit de gedachte dat het ook iets moet opleveren. De schoorsteen moet per slot van rekening wel blijven roken."

Toekomst door crisis?

De markt voor voedingsmiddelen is minder gevoelig voor economische crisis dan vele andere sectoren. Minder gevoelig, maar niet ongevoelig! Consumenten in Nederland zullen toch wat zuiniger zijn met hun bestedingen en wat minder luxe producten kopen. Dat gaan we merken in de omzet, en vreemd genoeg, ook in het volume. Zuiniger betekent ook vaak dat de consument minder snel iets zal weggooien en voedingsmiddelen langer zal bewaren. Dat is in elk geval winst voor verduurzaming.

Een stagnering van consumentenbestedingen zal zeker een terugloop in nieuwe producten op de markt tot gevolg hebben. Omdat er meer op prijs geconcentreerd wordt, komen andere marketinginstrumenten in het gedrang. En daardoor verdwijnen innovatie-impulsen vanuit de markt.

Nog meer wordt de crisis voelbaar in exportmarkten: 40% omzet van de voedingsmiddelenindustrie en een substantieel deel van de omzet van de primaire sector. Vreemd genoeg ontstaat dit niet door substantiële vraaguitval, maar doordat verzekeraars veel minder dekking verlenen voor leverancierskredieten. Een ironische gang van zaken: de exportomzet loopt terug niet omdat de vraag terugloopt, maar omdat wij vanwege te grote risico's niet meer aan de vraag willen voldoen. De agrifoodsector heeft samen met het ministerie van LNV een klein steuntje in de rug gevraagd van de minister van Financiën. Om onbegrijpelijke redenen is deze ministeunoperatie nog niet geslaagd.

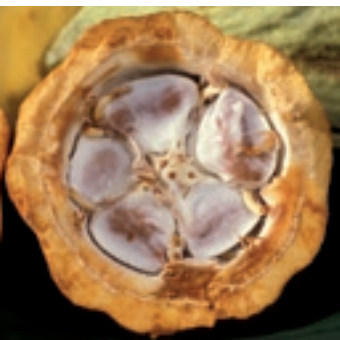
Een crisis is vaak een prima kans om je strategische positie te verbeteren. Zorg ervoor dat je positie aan de andere kant van het dal sterker is geworden om weer maximaal van marktmogelijkheden te kunnen profiteren. Dat kan en moet op twee essentiële vlakken.

Ten eerste door het blijven stimuleren van innovatieprocessen in de agrifood-sector. Die impulsen hebben we sowieso nodig om niet achter te blijven. In deze tijden nog meer. Het continueren van de innovatieprogramma's Food & Flowers is een must om onze strategische positie te verbeteren.

Daarnaast is een steuntje voor onze export door het verhogen van de dekking van kredietverzekeringen zeer belangrijk. Zo kunnen wij blijven werken in markten waar anderen niet meer willen of kunnen werken, en dat levert vele nieuwe en zeer dankbare klanten op. Aan de andere kant van het crisisdal zullen die prima groeikansen bieden.

Crisis: een kans voor versterking. Daarvoor zijn wel een paar vitaminespilletjes van de Nederlands overheid nodig, vitamientjes die vele lange jaren van economische gezondheid zullen opleveren.

*Philip den Ouden,
Directeur van de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI)*

Nederland speelt belangrijke rol als grootste importeur en verwerker

Beweging naar duurzame

Ook de cacaosector is de weg naar verduurzaming ingeslagen. Alle betrokken partijen zien het belang van 'best practices' en ketentransparantie. De rol van Nederland in dit proces is aanzienlijk. Dat is niet vreemd gezien het feit dat Nederland de grootste cacao-importeur en -verwerker ter wereld is. Als instrument om tot resultaten te komen, gebruikt de sector de zogenoemde Roundtable waarbij deelnemende partijen en landen zich gezamenlijk inzetten voor verbetering. De Roundtable for a Sustainable Cocoa Economy (RSCE) is inmiddels toe aan een derde editie.

De Spaanse veroveraar Hernán Cortés introduceerde cacao vanuit Midden-Amerika (het huidige Mexico) in 1528 aan het hof van Karel V. Pas drie eeuwen later ontdekte de Nederlandse chemicus Caspar van Houten hoe op eenvoudige en dus goedkope manier het vet uit geroosterde cacaobonen kon worden verwijderd, waardoor cacaopoeder en cacaoboter ontstaat. Zijn zoon Coenraad ontdekte procédés om de bittere smaak te verminderen en cacao oplosbaar in water te maken. Deze uitvindingen staan gezamenlijk aan de basis van de massaproductie en -consumptie van chocolade zoals wij die sinds medio 19e eeuw kennen. Naast chocolade en chocoladeproducten, vormt cacao een grondstof voor veel andere producten: zo is cacaoboter een veelgebruikt ingrediënt voor cosmetica.

De cacaoboom wordt in Latijns-Amerika nog geteeld in Brazilië, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Peru en Venezuela. Maar door aanplant is de cacaoteelt inmiddels ook uitgebreid naar Azië (vooral Indonesië en Maleisië) en West-Afrika (Ivoorkust en Ghana). Laatstgenoemde regio neemt circa 70% van de wereldproductie voor zijn rekening. De totale productie bedraagt zo'n 3,5 miljoen ton cacao per jaar. Nederland speelt een belangrijke rol in de internationale handel in cacao. Amsterdam is de belangrijkste importhaven ter wereld; jaarlijks wordt hier

circa 500.000 ton cacaobonen overgeslagen. Ook een groot deel van de verwerkende industrie bevindt zich in Nederland.

De globalisering heeft wereldwijd het bewustzijn onder consumenten vergroot ten aanzien van niet-duurzame landbouwpraktijken (met als gevolg verarming van grond, ontbossing, water- en luchtverontreiniging en de emissie van broeikasgassen), arbeidsomstandigheden (inclusief kinderarbeid), voedselveiligheid en mensenrechten. Dit geldt ook voor de internationale cacao-economie. Daar loopt de kwaliteit van de cacao terug en is er sprake van een lage productiviteit. Verder wordt de cacaoteelt geteisterd door hardnekkige plantenziektes en insectenplagen.

Beweging naar duurzaamheid

Een duurzame cacao-economie vereist consensus onder alle stakeholders. De Roundtable for a Sustainable Cocoa Economy (RSCE) houdt zich bezig met het ontwerpen van een gezamenlijke visie en een actieplan. In 2007 was (in Accra, Ghana) de eerste bijeenkomst, met meer dan 200 deelnemers uit 25 landen. De hele cacaoketen was vertegenwoordigd, van cacaoboeren en -handelaren tot producenten en niet-gouvernementele organisaties. De tweede bijeenkomst (in Trinidad) in maart dit jaar kende 300 deelnemers uit 29 landen.

Basis voor de besprekingen is de Internationale Cacao Overeenkomst uit 2001, waarin afspraken zijn gemaakt om in internationaal verband samen te werken aan een duurzame cacao-industrie. De RSCE biedt de mogelijkheid aanvullende afspraken te maken en *best practices* vast te stellen. De internationale cacao-organisatie ICCO (die het secretariaat van de Roundtable voert) is verantwoordelijk voor de inhoud van de verklaringen die voortkomen uit de bijeenkomsten. De Verklaring van Trinidad kan op volgende bijeenkomsten verder worden uitgewerkt. Heel concreet

Nederlandse invoer van cacao en cacaoproducten (2007) – in miljoen euro

Ivoorkust	459,1
Ghana	213,2
België	178,1
Duitsland	163,8
Kameroen	147,9
Frankrijk	115,4
Nigeria	76,0
Verenigd Koninkrijk	44,7
Maleisië	39,2
Indonesië	22,0

Nederlandse export van cacao en cacaoproducten (2007) – in miljoen euro

Duitsland	571,7
Frankrijk	237,1
België	235,6
Verenigd Koninkrijk	202,0
Zwitserland	99,0
Italië	88,7
Verenigde Staten	88,5
Polen	68,7
Zweden	50,1
Oostenrijk	46,6

Bron: UN Comtrade.

cacao

is het initiatief ter oprichting van een Cocoa Sustainability Fund, ter financiering van duurzame cacao-projecten. Er is nog onderzoek nodig naar de haalbaarheid, maar dat de sector zelf met ideeën komt, is een flinke stap vooruit.

Vanaf het begin is Nederland actief betrokken als mede-initiator en belangrijke financier van de RSCE. Dit past bij het belang dat in Nederland wordt gehecht aan duurzame ontwikkeling, de sociaal-economische betekenis van de cacao-sector in Nederland, en de positie van Nederland als grootste cacao-importeur en -verwerker ter wereld. Op de bijeenkomst in Trinidad was er een actieve Nederlandse bijdrage, mede dankzij regelmatig overleg in Nederland. De samenwerking in ons land sluit geheel aan op de oproep in de Verklaring van Trinidad tot nauwere samenwerking binnen de cacao-keten op nationaal niveau.

Toekomst

Na een aantal jaren is duidelijk dat de RSCE als instrument redelijk functioneert en dat het een unieke coalitie is tussen alle belangrijke spelers op de internationale cacao-markt. Het doel van duurzaamheid kan rekenen op grote betrokkenheid en groeiende actiebereidheid. Er is overeenstemming over de problemen van de sector en de uitgangs-

punten worden gedeeld. Ook het actieplan zoals vastgesteld op de eerste bijeenkomst in Ghana (de Accra Agenda) is duidelijk.

Maar het is nog geen gelopen race. Er is nog veel dialoog nodig over kansen en bedreigingen van certificering. Consumptielanden moeten aangeven wat er leeft onder consumenten. Het belang van *tracking & tracing* in de keten wordt in de cacao-sector nog onvoldoende gevoeld, ook in verhouding tot andere grondstoffen. De discussie over financiering vergt de nodige aandacht om daadwerkelijk te komen tot innovatieve geldstromen die effectief aansluiten op de vraag van vooral boeren. Verder moet voorkomen worden dat de discussie over 'hulp', het belang van ontwikkeling door 'handel' overschaduwt; het economisch belang moet voorop staan. Om tot een goede afspiegeling van de sector te komen, moeten meer vertegenwoordigers van overheden uit consumptielanden en van chocoladeproducenten of verkopers zich aansluiten. De vertegenwoordiging van natuur- en milieu-organisaties is ook nog minimaal.

Derde Roundtable

Het voorstel van het ministerie van LNV om de derde rondetafelbijeenkomst in Nederland te houden, is positief ontvangen. De RSCE bevindt zich op een cruciaal punt in haar ontwikkeling: er is veel betrokkenheid,

Nederlandse inbreng

Het doel van de Nederlandse deelname aan de RSCE is om te komen tot breed gedragen afspraken over wat duurzame productie, verwerking, handel en consumptie van cacao is.

Nederland heeft daarnaast nog een aantal instrumenten in handen om te komen tot een wereldwijde duurzame cacao-economie:

- projectsteun aan een reeks van projecten in producentenlanden (onder andere in West-Afrika, Brazilië, Trinidad, Maleisië, Papoea Nieuw-Guinea) en in Europa.
- ondersteuning van de ontwikkeling van keurmerken via het Initiatief voor Duurzame Handel.
- overleg met het Nederlandse netwerk van spelers op de cacao-markt: bedrijven (onder andere Max Havelaar, Mars, Cargill, ADM en Dutch Cocoa), certificerende instellingen (Utz, Max Havelaar), ngo's (Oxfam Novib, Wereldnatuurfonds, Solidaridad en FNV) en onderzoeksinstituten (Wageningen UR, Koninklijk Instituut voor de Tropen).

een hoge mate van samenwerking en vooruitgang, maar tegelijkertijd zien alle partijen de enorme uitdagingen die er liggen. De komende jaren moet gewerkt worden aan de urgente knelpunten die deze sector kent en moet een basis worden gelegd voor een goed werkend financieel systeem binnen de cacao-sector. Nederland kan en wil een belangrijke rol spelen in de verduurzaming van deze sector.

Voor meer informatie over de cacao-industrie en de activiteiten binnen de Roundtable for a Sustainable Cocoa Economy, zie www.roundtablecocoa.org

Marcel Vernooij en Sabine Hoff, directie Industrie en Handel, ministerie van LNV

Nederland wil een derde Roundtable

Elke dag meer dan twee stuks fruit

Sappige details over nationaal en

Van vers fruit tot smoothie, van biologisch tot kant-en-klare fruitsalades. De meest exotische vruchten zijn het hele jaar door verkrijgbaar. Waar komt dat fruit vandaan, waar wordt het voor gebruikt, hoeveel blijft er in Nederland en wat gaat verloren door derving?

De consument kan en wil kiezen: vers, kant-en-klare, biologisch en/of exotisch. Deze keuzes bepalen voor een deel de bedrijfsvoering van producenten van fruit. Nieuwe tropische fruitsoorten staan in de belangstelling, omdat steeds meer mensen ze kennen van bijvoorbeeld vakanties en de eventuele positieve gezondheidseffecten.

Voordat fruit in de winkels ligt, heeft het al een lange weg afgelegd. De fruitketen kun je onderverdelen in een versketen en een verwerkingsketen. In de versketen vindt geen industriële verwerking plaats. Het overgrote deel van het fruit, bijvoorbeeld appels en peren, is bestemd voor de versmarkt. Vers fruit wordt tegenwoordig wel meer en meer bewerkt (wassen, snijden en verpakken).

Nederland is een relatief kleine speler met een gering aandeel in de totale productie en consumptie van fruit (5% van de wereldwijde fruithandel). Toch heeft Nederland een relatief sterke positie op exportmarkten van onder meer aardbeien, appels en peren. De concurrentiekracht van de Nederlandse fruitsector is gunstig: voor appels, peren en aardbeien geldt dat de productiviteit en innovatiekracht van de Nederlandse teelt hoog zijn. Ook vormen handel en logistiek pluspunten. De relatief hoge arbeidskosten, kosten van gewasbescherming, water en energie, toename van transportkosten en congestie op de wegen beïnvloeden de positie van Nederland negatief.

Nederlandse productie

De productie van fruit vindt plaats

op fruitteeltbedrijven in een aantal concentratiegebieden, waarvan Gelderland, Limburg en Zeeland de belangrijkste zijn. Tiel's 'Flipje van De Betuwe' is voor velen onder ons een bekend begrip. Ondanks een afname van areaal en aantal bedrijven in de Nederlandse fruitteelt, zijn de geproduceerde volumes en de productiewaarde van de fruitteelt sinds 1980 niet gedaald.

Het meeste fruit wordt buiten in de volle grond in boomgaarden geteeld. Een uitzondering daarop is de aardbeienteelt. Deze vindt voor een groot deel in kassen of in plastic tunnels plaats. Van juni tot september komen aardbeien wél van de volle grond. Nieuwe aanplant bestaat voor ongeveer 40% uit nieuwe rassen.

Denk bijvoorbeeld aan het dit jaar geïntroduceerde appelras 'Obama'.

Bij de fruitteelt zijn het kiezen van rassen, het bestrijden van ziekten en plagen, opslag en transport belangrijke aspecten. Slechts een klein deel van de Nederlandse fruitteelt is biologisch. Daarbij gaat het vooral om appels en peren.

De groothandel in fruit is sinds eind vorige eeuw sterk geconcentreerd. De verkoop van fruit op het voormalige veilingbedrijf wordt sinds de jaren '90 geïntegreerd met traditionele groothandelsactiviteiten. Veilinghuizen hebben groothandelaren overgenomen en groothandelaren bemiddelen namens telers. Dit proces is met een sterke concentratie gepaard gegaan.

Uit een studie van het LEI blijkt dat in de groothandel (en verwerking) de hoogste rendementen gehaald worden, gevolgd door de industrie (voor zover van toepassing in de fruitketen). De primaire sector heeft het laagste rendement gevolgd door de retailsector. Het rendement op het vermogen in de primaire fruitteelt ligt lager dan elders

Voorbeeld 1: Ethiopië

Er is vanuit het Nederlandse bedrijfsleven veel interesse in de Ethiopische groente- en fruitsector, maar de productie van groente en fruit voor de export staat nog in de kinderschoenen. Succes op deze markt vereist een grote logistieke inspanning teneinde een koel(vers)keten op te bouwen en te komen tot duurzame samenwerking met Ethiopische partners.

Ethiopië biedt daarnaast door zijn klimaat en vanwege de verschillende hoogtes veel mogelijkheden om in het Europese 'off season'-groente en -fruit van hoge kwaliteit te produceren. Wil het land ook succesvol exporteur van groente en fruit worden, dan heeft het een goede koelversketen nodig, niet alleen in de lucht maar ook over land en zee. Het transport van bloemen en groente door de lucht verloopt op dit moment nog niet optimaal. Voor de luchthaven van Bole bij Addis Abeba, de enige luchthaven die internationale vluchten uitvoert, staan vaak lange rijen vrachtwagens te wachten om gelost te worden. In 2009 start daarom de bouw van een nieuw cargocentrum. Een aantal Nederlandse bedrijven houdt zich intussen al bezig met het opzetten van een koelversketen over weg en water.

internationaal fruit

in de keten en is ook laag in vergelijking met de meeste andere primaire sectoren. Dit hangt samen met de situatie in de markt (lage opbrengstprijzen), de kleinschaligheid van veel bedrijven en enkele jaren van relatief lage productie door diverse weersomstandigheden.

Wereldwijd

Internationale ontwikkelingen, snelle transportmiddelen (waaronder luchtvracht) en ontwikkelingen in de koeltechniek maken het mogelijk gebruik te maken van goedkope grondstoffen en goedkope productiefactoren van over de hele wereld. De regionale zelfvoorziening die onder andere Nederland traditioneel had, bestaat allang niet meer. Zo zijn de grootste concurrenten van Nederland voor appels en peren Chili, Argentinië, Zuid-Afrika, Nieuw-Zeeland en Polen. Voor aardbeien is Spanje de belangrijkste concurrent.

Door bovengenoemde ontwikkelingen komt fruit vanuit de hele wereld, waardoor seizoenen van verschillende werelddelen op elkaar aansluiten. Dat verklaart ook dat wij in januari al een doosje bramen in de winkel

kunnen kopen, dat dan bijvoorbeeld afkomstig is uit Mexico. Tropisch en subtropisch fruit, zoals bananen, sinaasappels en druiven worden het hele jaar door geïmporteerd. Vooral de bananenteelt is voor veel ontwikkelingslanden erg belangrijk.

Daarnaast is het aanbod in Nederlandse winkels de laatste jaren flink uitgebreid met exotisch fruit. De behoefte aan bijzonder fruit is onder andere een gevolg van de toegenomen welvaart. Aangewakkerd door de reislust en de wens om verre oorden te bezoeken als vakantie- of zakelijke bestemming, neemt de vraag van consumenten naar nieuwe producten toe. Maar ook, en niet in de laatste plaats, gestimuleerd door de behoefte van bevolkingsgroepen die zich in Nederland gevestigd hebben met een voorkeur voor producten die (nog) niet in ons land geproduceerd worden.

De grondstoffen voor de fruitverwerkende industrie komen als halffabrikaat ons land binnen. De halffabrikaten (zoals gedroogd fruit, pulp, diepgevroren product en concentraat) worden over de hele wereld ingekocht. Nederland is door de geografische ligging

Voorbeeld 2: Chili

Chili is op dit moment met 1,65 miljard euro de grootste fruitexporteur ter wereld, het is wereldwijd de eerste exporteur van tafeldruiven en pruimen. Ook de export van appels, kiwi's en avocado's is aanzienlijk. De belangrijkste exportbestemmingen voor Chileens fruit zijn de Verenigde Staten met 37% en Europa met 31%, waarvan de helft via Rotterdam binnenkomt. De Aziatische afzetmarkt groeit echter snel.

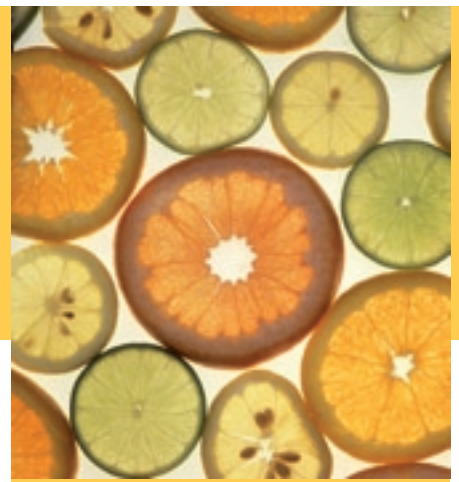
een aantrekkelijke aanvoerroute voor fruit bestemd voor heel Europa. De aanvoer via de zeehavens vindt zijn vervolg door de goede distributiemogelijkheden naar de belangrijkste afzetmarkten in Europa. Het Midden-Oosten vormt een aantrekkelijke markt voor verse mango's. Op dit moment zijn Egypte en Zuid-Afrika de grootste toeleveranciers van groente en fruit voor het Midden-Oosten. Daar zal Ethiopië zich logistiek en kwalitatief mee moeten meten. Daarnaast willen landen als Kenia en Jordanië ook een marktaandeel.

Kwaliteit en duurzaamheid

De EU stelt strenge eisen aan voedselveiligheid van levensmiddelen. Het traceren binnen de voedselketen en het certificeren van de verschillende schakels in de keten zijn steeds belangrijker geworden. Productaansprakelijkheid heeft een steeds grotere betekenis gekregen. Het etiket is een belangrijke communicatieschakel tussen producent en consument.

Deskundigen schatten dat de helft van al het voedsel dat in de wereld wordt geproduceerd, in de vuilnisbak belandt. Niet alleen de consument, maar ook de transportsector is hier mede schuldig aan. Logistieke ketens zouden zo complex zijn, dat koelladingen wel tien tot twintig keer van handen wisselen voordat ze de consument bereiken. Maar het begint eigenlijk al in het voortraject, bij

Nederlands fruit in cijfers

Van de totale Nederlandse consumptie van vers fruit is maar liefst 85% afkomstig uit het buitenland. De totale productie van vers fruit in Nederland schommelt al sinds de jaren '60 rond de 600 miljoen kilo. Van het Nederlandse fruit wordt 55% geëxporteerd, 45% is bestemd voor de binnenlandse markt. Ongeveer 3/4 van de invoer (circa 3 miljard kilo) in 2005 bestond uit vers fruit, voornamelijk sinaasappels (18%), appels (13%) en druiven (10%). Zuid-Afrika is het belangrijkste herkomstland van vers fruit voor Nederland. Het merendeel van deze invoer wordt doorgevoerd. Bananen zijn wereldwijd de meest geëxporteerde vrucht.

Meer dan 80% van het fruit eten we vers. In Nederland wordt ruim 125.000 ton vers fruit verwerkt. Fruit in blik en glas is goed voor 6% van het fruitgebruik. Appelmoes is het belangrijkste conservenproduct (96.000 ton). De rest van het fruit wordt verwerkt tot jam, marmelade en vruchtenpulp. Het aandeel verwerkt buitenlands fruit ten opzichte van Nederlands fruit neemt licht toe.

Supermarkten zijn het belangrijkste afzetkanaal voor (verwerkte) groenten en fruit. In 2007 verliep 76% van de huishoudelijke aankoop van vers fruit via de supermarkt. De supermarktverkoop van fruit bedroeg in 2007 995 miljoen euro.

Een Nederlands huishouden kocht in 2007 gemiddeld 95,2 kilo vers fruit. De top-3 van vers fruit wordt ingenomen door appels, sinaasappels en bananen.

de productie. Als een boer besloten heeft een bepaald product te produceren, kan hij dat niet op korte termijn meer bijstellen. Als de consument dan ineens een 'andere smaak' wenst, is dat niet meer te corrigeren.

Duurzaamheid zal meer en meer een leveringsvoorwaarde worden om te kunnen leveren aan de retailketens. De kritischer wordende consument stelt zich steeds meer de vraag welke impact het bereiden

‘Duurzaamheid wordt een marketing- en verkoopinstrument en daarmee economisch interessant’

Volgens sommige trendwatchers is het ongebreidelde consumeren uit de mode. Ook op het gebied van voeding. Het is echter lastig om de juiste afwegingen te maken wat nu uiteindelijk beter voor het milieu is: biologisch uit de buurt of fair trade uit arme landen? Biologische producten uit de regio hebben een korte productieketen en deze producten komen zonder veel tussenschakels van producent naar consument. Een van de marketingargumenten van deze producten is (naast het gezonde en duurzame karakter) dat bij de directe handel met regionale producenten de prijs relatief laag blijft en de prijstransparantie vergroot wordt. Maar aan de andere kant kan het bijvoorbeeld milieuvriendelijker zijn om appels in bulk uit Argentinië te halen, in plaats van Europese appels langere tijd in koelhuizen te bewaren.

van het product heeft gehad op het milieu. Duurzaamheid wordt daarmee ook een marketing- en verkoopinstrument en zodoende economisch interessant.

*Françoise van den Broek-Serlé,
manager business development NEA
www.nea.nl*

Voor meer informatie:

- LEI, Concurrentiemonitor Fruit, een studie naar de concurrentiepositie van appels, peren en aardbeien, in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2008
- Ketenrendementen in de Nederlandse agribusiness. Varkensvlees, zuivel, groente en fruit, LEI, Rapport 5.07.05, 2007
- www.voedingscentrum.nl, Waar komt fruit vandaan?, 23 december 2008
- Nieuwsblad Transport, Hoe behoeden we voedsel voor de vuilnisbak? Verspilling – logistieke sector medeplichtig aan weggooi van etenwaren, 4 februari 2009
- Productschap Tuinbouw, Marktmonitor groenten en fruit Nederland 2008 – van teelt tot en met consument, 2008
- EVD-informatie, Nummer: 80438, Chili Agro, 6 maart 2008

Kort graag...

Het ministerie van Landbouw heeft ruim

50 LNV-afdelingen in evenzoveel landen. Elke maand

maken we kennis met een van onze verre medewerkers.

11 vragen aan Alexandra Claver-Feekes,

Agricultural assistant Parijs

1. Wat zou u doen als u dit werk niet deed?

Iets met 'Europa': het eenwordingsproces heeft mij altijd geboeid. Hoewel het werkterrein meer bilateraal is, is Europa hier nooit ver weg!

2. Wat moet iedereen weten over Frankrijk?

Frankrijk is ook een écht landbouwweld. De Fransen zijn trots op hun landbouw, voedsel en culinaire tradities en laten dit ook merken. De jaarlijkse Salon de l'Agriculture trok ook dit jaar ruim 700.000 bezoekers. Dit jaar stond de beurs in het teken van duurzaamheid, versterkt door de campagne 'l'agriculture: des métiers à la mode' van de boerenbond FNSEA.

Fransen houden van *agriculture*, maar ook van cultuur/literatuur, dus is het goed als je daarover kunt meepraten. Het is verder belangrijk te investeren in contacten; Fransen zijn persoonsgericht en alles slaagt met een goed netwerk. Hoewel Fransen nogal formeel en hiërarchisch zijn, wordt er als het goed zit al gauw gezoend (één op elke wang!).

3. Wanneer denkt u "dit is een mooie dag"?

Als het zonnig is. Vooral die zonnige maar gekke aprilidag, toen een grimmig ogende delegatie van de Section Concombre Ouest – er was prijs crisis en ons land

kreeg de schuld – voor een 'dialog met Nederland' op de ambassade kwam met dozen. Daaruit kwamen boeketten geurende lelietjes-van-dalen! De komkommertelers bleken deze te produceren voor 1 mei (Dag van de Arbeid). De Franse traditie wil dat iedereen elkaar dan zo'n boeketje geeft!

4. Wat is uw grootste ergernis?

Tijdens spitsuur als sardientjes opeengepakt staan in de metro. En stakingen in het openbaar vervoer.

5. Voor wie heeft u bewondering?

Voor vier dappere dames van deze ambassade die als team Les cyclorameurs en met het logo 'Opgeven is geen optie' op 4 juni hebben deelgenomen aan de vierde fietsactie Alpe d'HuZes (6x de berg op) om sponsorgeld in te zamelen voor KWF Kankerbestrijding.*

6. Welke sector laat hier absoluut kansen liggen?

Frankrijk is een enorme afzetmarkt die openstaat voor innoverende producten. Gemaksvoeding van kwaliteit, diepvries, biologische en etnische producten zijn hier een behoorlijke groeiemarkt.

7. Hoe staat het met duurzaam ondernemen in Frankrijk?

Het lijkt wel alsof het land in de ban is van verduurzaming en vergroening: de opmars van

V.l.n.r. Marianne Vaes (LNV-Raad), Alexandra Feekes (AA) en Liesbeth Vreeswijk (AM).

CO₂-labels, stadsbussen die oproepen tot eco-gedrag, steden die eco-wijken moeten creëren, eco-banen voor schoolverlaters, een nieuwe Commissie voor 'Eco Industries', eco-verwarming. Dit heet hier *éco-croissance* en als je niet meedoet, dan tel je niet mee.

8. Wat kan er op uw werkterrein bestel beter?

De bilaterale samenwerking op ons werkterrein is best goed, maar alles kan beter. De Fransen hebben veel belangstelling voor onze pragmatische zienswijze en aanpak en zoeken vaak Nederlandse sprekers voor hun seminars. Misschien valt die 'Babylonische spraakverwarring' toch wel mee!

9. Welk lokaal gerecht is uw absolute favoriet?

Ik vind *croûte aux morilles et au Vin Jaune* uit de Jura heel

lekker. De wijn wordt gemaakt van het druivenras Savagnin. Dit ras is uniek en wordt in Frankrijk alleen in de Jura op mergelgrond geteeld. De Vin Jaune moet zes jaar rijpen en wordt gemakkelijk 100 jaar oud.

10. Met wie zou u een avond op stap willen?

Met Michel Barnier, Landbouwminister en Savoyard (iemand uit de regio Savoie, red.).

11. Uw sleutelwoord voor de toekomst?

L'éco, c'est... beau!!!

* Meer informatie:

www.alpe-dhuzes.nl en

<http://deelnemers.alpe-dhuzes.nl>.

Editie 2008 fietste 3 miljoen euro

bij elkaar! Iedere gift is welkom.

Bankrekeningnummer: 37 31 46

116 t.n.v. Stichting Alpe d'HuZes te

Everdingen, onder nr. 00286.

Korte berichten uit het buitenland

Afrika

Kenia

LNV-afdeling Nairobi

Zwarte thee

Om te voorzien in de groeiende wereldvraag heeft Kenia zich

gespecialiseerd in de verwerking van zwarte thee. Het land is wereldwijd de grootste exporteur van zwarte thee. Daarnaast produceert het land grote hoeveelheden groene thee. De theesector biedt

een aantal investeringskansen, onder andere:

- investeren in theeplantages;
- verwerking en verpakking van thee voor de export;
- onderzoek en ontwikkeling.

Meer informatie: Margaret Wait-haka, manager van nieuwe investeringen bij Export Processing Zones Authority, mwaitbaka@epzkenya.com, www.tradeinvestkenya.com

Korte berichten uit het buitenland

Amerika

Chili

LNV-afdeling
Buenos Aires

FME organiseert in opdracht van het ministerie van LNV van 11-15 oktober 2009 een matchmakingsreis naar Chili voor de groente- en fruitsector. Deze reis biedt inzicht in de enorme

kansen in Chili, evenals direct contact met relevante Chileense partijen. Centraal staan individuele matchmaking; daarnaast wordt u geïnformeerd over zaken doen in Chili. Deelnamekosten: 500,00 euro ex btw. Aanmelden tot uiterlijk 1 juli via www.evd.nl. Meer informatie: Peter Post, (079) 353 12 83, e-mail ppo@fme.nl.

Verenigde Staten

LNV-afdeling
Washington

Het ministerie van LNV nodigt bedrijven in de Nederlandse agribusiness uit deel te nemen aan een

collectieve Nederlandse inzending in het kader van New York 400 Jaar. Er is onder meer van 5-15 september 2009 in Manhattan een New Amsterdam Village. Ook zal een demonstratiekas worden getoond met informatie over de Nederlandse tuinbouwsector en nieuwe technologieën op het gebied van duurzaam water- en energiegebruik en duurzame constructie. Deze activiteiten bieden uitstekende mogelijkheden uw producten aan een breed publiek te tonen in een unieke ambiance. Voor nadere informatie zie <http://www.ny400.org/event-details.php?eventId=76> of neem contact op met de heer A.P. van Balen van het ministerie van LNV, (070) 378 41 68.

Korte berichten uit het buitenland

Azië

Taiwan

LNV-afdeling Seoul

Biotechnologie

In juli vinden in Taiwan de BioBusiness Asia Conference 2009 (21-22 juli) en de Bio Taiwan International Exhibition 2009 (23-26 juli) plaats. Deelnemende bedrijven kunnen hun technologie en businessmodel presenteren aan de leidende investeerders en mogelijke partners in de sector biotechnologie. Als u niet in de gelegenheid bent deel te

nemen, kunt u uw brochures en promotiemateriaal naar het Netherlands Trade & Investment Office (NTIO) sturen, dat deze zonder verdere kosten zal gebruiken op de expositie.

Voor meer informatie: NTIO, Ms Jody Chen, e-mail jodychen@ntio.org.tw, www.biobusiness-asia.com/2009, www.bioclub.com.tw/en/exhibition/bio2009.asp#

Europese Unie

Finland

LNV-afdeling
Kopenhagen

Groeimarkt voor bio

Finland is een groeiende markt voor biologische groenten en fruit. Dit biedt kansen voor Nederlandse ondernemers. In 2007 bedroeg de totale omzet uit de verkoop van biologische producten 62 miljoen euro, een toename van 10% ten opzichte van 2006. In 2007 kochten ongeveer 1 miljoen Finnen - bijna 20% van de bevolking - biologische voedingsmiddelen. Er werd voornamelijk meer biologische yoghurt, groenten, plantaardige olie, cacao, honing, pasta, rijst, graanproducten, eieren en brood verkocht. Ook de horeca toont steeds meer interesse.

Eind 2008 hebben de Finnish Food Safety Authority Evira en Finfood Luomu (de biologische afdeling van Finfood) marktonderzoek gedaan. Hieruit bleek dat meer consumenten, ondanks de recessie, kiezen voor biologische producten. Daarnaast hechten de vaste gebruikers nog altijd meer waarde aan kwaliteit dan aan prijs.

Frankrijk

LNV-afdeling Parijs

Diepvriesproducten

2008 was een goed jaar voor de markt voor diepvriesproducten, waaronder consumptie-ijs. Hoewel de markt, uitgedrukt in volume niet bijzonder was, was er toename in waarde: diepvries +2%; ijs +3,5%. De productie van diepvriesproducten en ijs bedroeg respectievelijk 1 miljoen ton en 345 miljoen liter. De markt voor diepvriesproducten en consumptie-ijs was in 2008 goed voor respectievelijk ruim 8 miljard euro en 1,7 miljard euro. Het voornaamste groeisegment voor diepvries was de horeca/cateringsector (+5%). De consumptie van diepvries door de consument is in de laatste 18 jaar met meer dan 50% verdubbeld, maar Frankrijk behoort in de EU nog steeds tot de landen met een laag gemiddelde consumptie. Dit gemiddelde, exclusief ijs, bedraagt 37 kg/hoofd/jaar. 60% van de aankopen bestaat uit kant-en-klaargerechten, groenten, aardappelp producten, vlees, pluimveevleesproducten en onverwerkte vis. Het relatief goede resultaat over 2008 wordt toegeschreven aan de dynamiek van de industrie en retailers die fors geïnvesteerd hebben in reclamecampagnes en promotieaanbiedingen. Maar ook de goede prijs-kwaliteitverhouding heeft suc-

Vruchtensappen

De crisis lijkt de consumptie van vruchtendranken te stimuleren. Deze markt - omzet 1,58 miljard liter in 2008 met een groei van +3,6% - is in de laatste 15 jaar een sterke groeimarkt, vooral in de hard discount en het private label segment. De groei betreft vooral pure vruchtensappen (+9,3%) tegen +2,2% voor vruchtensap, gemaakt uit vruchtensapconcentraat. De jaaromzet van de vruchtensappenindustrie beliep in 2008 circa 1,7 miljard euro; een groei van maar liefst 8,9%. Frankrijk is na Duitsland de grootste consument van pure vruchtensappen. Jus d'orange wordt het meest geconsumeerd (47%), gevolgd door meervoudige vruchtendranken (18%) en gevitamineerde vruchtensappen (11%).

ces bij de consument en de horeca- en cateringsector. Verder vertoont de tendens voor diepvries bij hard discounters een stijgende lijn, dankzij de uitbreiding van het aantal verkooppunten en de ontwikkeling van eigen merknamen.

Hongarije

LNV-afdeling Boedapest

Voorrang Hongaars product

Landbouw, levensmiddelenindustrie en supermarktketens

hebben een overeenkomst ondertekend waarbij het product van eigen bodem voorrang moet krijgen. De overeenkomst gaat in per juli. In de winkel moet de schapruimte voor producten die voor de Hongaarse landbouw van belang zijn voor minimaal 80% lokaal worden ingevuld. De vraag is in hoeverre dit past in de regelgeving: nationaal, EU en zelfs WTO. De Hongaarse Mededingings Autoriteit onderzoekt de overeenkomst.

Portugal

LNV-afdeling Madrid

Olijfolie-exporteur

Portugal kan binnen drie jaar van olijfolie-importeur veranderen in exporteur, aldus de Portugese minister van Landbouw, Jaime Silva. De sector zal er de komende jaren nog eens 30.000 hectare bij krij-

gen. Tegenwoordig wordt 50% van de olijfolie die Portugal gebruikt, geïmporteerd. Naast de intensieve olijfteelt kent Portugal tevens de traditionele olijfteelt. Deze wordt

gebruikt voor de productie van olijfolie van betere kwaliteit. De 30.000 nieuwe hectare zullen deels voor de intensieve, deels voor de traditionele teelt worden gebruikt.

Roemenië

LNV-afdeling Boekarest

Marktrapport Voedselsector

Er is een marktrapport verschenen over de voedselsector in Roemenië. Dit rapport geeft een analyse van de retailsector en productiedata van de verschillende levensmiddelensectoren zoals de sectoren vlees, zuivel, graan, margarine, vetten en olie, aardappel, suiker en vis. Het rapport geeft ook informatie over de verschillende mogelijkheden om (eventueel met gebruikmaking van Europese fondsen), te investeren in de levensmiddelenverwerkende industrie. Geïnteresseerden kunnen het rapport per e-mail opvragen bij mevr. Lia Luijckx Visser op het volgende e-mailadres: a.p.luijckx-visser@minlnv.nl

Groeimarkt voor bio

De markt voor biologische producten in Roemenië zit in de lift. Voor 2009 verwacht de sector een omzet van 20 miljoen euro, wat een stijging van 33% betekent ten opzichte van het voorgaande jaar. Ondanks deze stijging pleit de sector voor meer maatregelen om het gebruik van biologische producten te stimuleren. Roemenië kent geen financiële regelingen op dit gebied en de lange en kostbare procedure om producten te laten certificeren, schrikt veel bedrijven af. In Roemenië vindt geen verwerking van biologische producten plaats. Hierdoor is het leeuwendeel van de Roemeense producten bestemd voor de export, terwijl verwerkte biologische producten juist uit het buitenland geïmporteerd moeten worden. De Roemeense consument ontwikkelt een groeiende belangstelling voor gezonde voeding en leefstijl. In de hoofdstad Boekarest zijn al zes winkels gevestigd die gespecialiseerd zijn in de verkoop van eko-producten.

Tuinbouw Alentejo

Ondanks de economische recessie wil de tuinbouwsector in de regio Zuidwest-Alentejo zijn omzet in de periode 2009-2014 verdubbelen. Ongeveer 80% van de omzet, die momenteel rond de 60 miljoen euro bedraagt, wordt door export gerealiseerd. Men zet in op producten van een hoge kwaliteit bestemd voor nichemarkten in Noord-Europa. De productieomstandigheden van het gebied zijn uitstekend. De teelt vindt plaats in een nationaal park waar de water- en grondkwaliteit tot de beste van Europa behoren. Ook heerst er een microklimaat dat het mogelijk maakt dat bepaalde producten, zoals aardbeien, het hele jaar door groeien. Daarnaast moet men aan strikte regels voldoen wat betreft het gebruik van chemicaliën, water- en afvalrecycling en het behoud van biodiversiteit. In de tuinbouw zijn veel Nederlanders actief. Meer informatie: Vereniging Tuinbouwers Zuidwest-Alentejo, voorzitter Paul Dolleman, +351 282 940 000, e-mail a.h.s.a@sapo.pt.

Spanje

LNV-afdeling Madrid

Olijfsector kritiek

De verkoopprijzen in de Spaanse olijfsector zijn in 2008 met maar liefst 30% gedaald. Dit heeft ook gevolgen voor het huidige oogstseizoen, waar een daling van de productie met 17% wordt vastgesteld. Het productiecijfer van het huidige seizoen zal uiteindelijk op ongeveer 1.200.000 ton komen. Daarvan wordt 520.000 ton (8% minder dan in het laatste seizoen)

in Spanje afgezet en 630.000 ton (9,8% minder) in het buitenland. Naast de teruggang in vraag op zowel de lokale markt als in de export, is de economische crisis een oorzaak voor de prijsdaling. Hierdoor kan 40% van de producenten de productiekosten niet meer dekken. Tot slot is van betekenis dat 80% van de olijfolie in Spanje via de supermarkten wordt verkocht. Daarvan behoort 60% tot de huismerken, hetgeen een negatief effect heeft op de prijzen.

Midden-Oosten

Egypte

LNV-afdeling Kairo

Import eendagskuikens

Onder bepaalde voorwaarden mogen eendagskuikens van

eenden en van kippen (ook voor grootouderdieren) nu worden geïmporteerd in Egypte. De belangrijkste voorwaarde is dat de dieren afkomstig zijn uit landen die vrij zijn van besmettelijke ziekten,

waaronder aviaire influenza (AI). De dieren mogen niet gevaccineerd zijn tegen AI en mogen geen antilichamen tegen deze ziekte hebben. Onmiddellijk na aankomst zullen de dieren in quarantaine

worden geplaatst en zullen diverse testen worden uitgevoerd. Meer informatie: Productschappen Vee, Vlees en Eieren, Veterinair Informatie Punt (VIP), (079) 368 71 00, e-mail vip@pve.nl, www.pve.nl.

Overig Europa

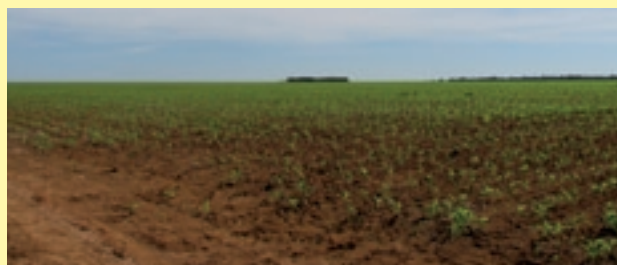
Oekraïne

LNV-afdeling Kiev

Graansector

Voor 2009 wordt in Oekraïne een daling van de graanproductie verwacht van 20% ten opzichte van 2008. Door de economische crisis wordt er minder gezaaid en geïnvesteerd. Dit heeft gevolgen voor de zomerogst. De opbrengst van het graan dat in de winter van 2008 is gezaaid, zal nog wel bovengemiddeld zijn. Dit heeft te maken

met zeer gunstige weersomstandigheden voor de groei van het gewas. De export van graan zal in 2009 licht afnemen ten opzichte van het recordjaar 2008. Toch zal de export nog wel bovengemiddeld zijn door de grote voorraad van de oogst van het vorige jaar. De Amerikaanse Foreign Agricultural Service heeft een jaarrapport gepubliceerd over ontwikkelingen in de Oekraïense graansector. Het rapport is alleen per e-mail op te vragen bij Jacques Verbeek, j.j.m.verbeek@minlnv.nl.

Golden Autumn-beurs

Het ministerie van LNV organiseert voor de derde keer een Hollandpaviljoen op de Golden Autumn in Moskou. Dit jaar wordt de beurs van 9-13 oktober gehouden. Het paviljoen biedt plaats aan 20-25 Nederlandse exposanten. Dit jaar is duurzaamheid het centrale thema. De Golden Autumn is de grootste landbouwbrede vakbeurs waarbij de belangrijkste Russische investerings-, productie- en handelsbedrijven aanwezig zijn. In 2008 waren er 1.375 standhouders uit 70 regio's en 28 landen. Bezoekersaantal in 2008: 70.000 vakbezoekers. Deze beurs is vooral aantrekkelijk voor Nederlandse bedrijven uit de land- en tuinbouw en toeleveranciers die de Russische markt willen verkennen of hun marktpositie verder willen verstevigen. De kosten voor een kant-en-klare ministand bedragen 1.500 euro all in, exclusief btw. Voor een kant-en-klare stand van minimaal 9m² tot maximaal 18m² bedraagt de grondhuur 325 euro per m². Meer informatie: Phaff Export Marketing, Victor Phaff, +31 321 387 933, e-mail vjp@phaff.com.

Rusland

LNV-afdeling Moskou

Nationaal graanbedrijf

De Russische president Medvedev heeft op 20 maart 2009 een decreet getekend voor de oprichting van een nationaal graanbedrijf. Het huidige instituut dat verantwoordelijk is voor het beheer van

federale graanproductie en programma's zal worden uitgebreid met 31 andere graanbedrijven. De belangrijkste prioriteiten voor deze onderneming worden de aan- en verkoop van graan op de binnenlandse markt, verhoging van de export van graan en de modernisering en bouw van nieuwe fabrieken en haventerminals.

Marktrapporten **Hongaarse** tuinbouw en sierteelt

In opdracht van de LNV-afdeling Boedapest zijn in de afgelopen periode drie marktrapportages opgesteld over de ontwikkelingen in de Hongaarse snijbloemen- en potplantensector, kasgroentesector en sierboomkwekerij. De rapportages geven inzicht in de (on)mogelijkheden in Hongarije. Zo kunnen buitenlandse kwekerijen zich in toenemende mate onderscheiden op

kwaliteit, al neemt de prijsconcurrentie wel toe. Voor alle sectoren geldt dat er weinig tot geen professionele aanbieders van importproducten (uitgangsmateriaal, kwekerijbenodigdheden, technologie en machines) in de Hongaarse markt zijn. Het ontbeert aan een integrale ketenaanpak waarbij hoeveelheden en kwaliteit van het product gegarandeerd kunnen worden aan de grootschalige retail (hypermarktketens

en bouwcentra). Het bundelen van de vraag in Hongarije en aangrenzende groeimarkten biedt mogelijkheden voor de handel in/naar Hongarije, maar wordt tot op heden belemmerd door een gebrek aan samenwerking. Genoemde rapportages zijn gratis en uitsluitend per e-mail opvraagbaar bij het ministerie van LNV, mevrouw A.P. Luijkx-Visser, e-mail a.p.luijkx-visser@minlnv.nl.

Franse vakbeurs **Tech & Bio**

De vakbeurs voor biologische en alternatieve veehouderij en plantaardige teelttechnieken Tech & Bio vindt op 8-9 september 2009 plaats te Lorient-sur-Drôme (bij Valence, langs de A7). Het departement Drôme is koploper van de Franse biologische productie. De Franse biologische markt is volop in ontwikkeling. De beurs wordt gesteund door de landbouworganisatie APCA, Agence Bio, het nationaal agentschap voor de biologische landbouw en alle belangenorganisaties in de biologische sector. De beurs vond in 2007 voor het eerst plaats en kende direct een groot succes. Voor editie 2009 staan reeds 150 exposanten ingeschreven en is er een behoorlijke deelname uit de Europese Unie voorzien. Tijdens de beurs zullen ook seminars worden georganiseerd over onder meer valorisatie, verwerking en innovatie, met als doel uitwisseling in Europees verband. Voor meer informatie: www.tech-n-bio.com. Contactpersoon: Camille le Prado, e-mail cprado@tech-n-bio.com.

Nieuwe **landentoolkits** MVO

De reeks toolkits over maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is uitgebreid met drie nieuwe landen: Roemenië, Turkije en Vietnam. Lees wat de lokale overheden doen aan MVO. Verder zijn er voorbeelden uit de praktijk van bedrijven die zakendoen en winst maken waarbij verantwoord wordt omgegaan met mens, milieu en maatschappij.

Meer informatie: www.internationaalondernemen.nl/mvo

Berichten Buitenland online

Voortaan kunt u korte economische berichten alvast lezen op www.berichtenbuitenland.nl. Op deze site kunt u ook terecht voor de activiteitenkalender, pdf's en tekstversies van Berichten Buitenland en ander nieuws. Wij nodigen u van harte uit een kijkje te nemen.

Beurs **Azerbeidzjan**

De internationale beurs voor voedselproductie, -verwerking en -verpakking Caspian Agro vindt plaats van 6-9 oktober 2009 in Bakoe, Azerbeidzjan. Doel is onder meer het interesseren van potentiële buitenlandse investeerders in deze sectoren. Voor meer informatie: www.caspianagro.com

Exportise

De Exportise van:

Jan Venneman

Functie: directeur Internationale Relaties

Bedrijf : CRV Holding

Sector : rundveeverbetering

Sinds : 1 april 2007

Als je de activiteiten van CRV Holding, die wereldwijd zo'n 1400 medewerkers telt en in 70 landen actief is, in één woord moet samenvatten is veeverbeteringsorganisatie waarschijnlijk de beste omschrijving. Het bedrijf, de grootste speler in Nederland én Europa, levert producten en diensten aan boeren. Denk hierbij aan sperma, embryo's, kunstmatige inseminatie, embryotransplantaties, het seksen van sperma (het uit elkaar halen van mannelijke en vrouwelijke spermatozoïden), maar ook managementondersteunende zaken als melkproductieregistratie, exterieurclassificatie en stamboekregistratie. Ook doet CRV onderzoek op het gebied van veeverbetering.

Jan Venneman, sinds 2007 directeur Internationale Relaties bij CRV, begon zijn loopbaan in Wageningen waar hij veeteelt studeerde. Hij werkte onder andere twaalf jaar op het ministerie van LNV, zes jaar voor het Landbouwschap en was negen jaar directeur van Veepro Holland, de exportbevorderingsorganisatie voor fokvee, sperma en embryo's.

Het gaat misschien wat ver om te stellen dat Venneman benoemd is tot directeur Internationale Relaties vanwege zijn eerbiedwaardige grijze haren. Feit blijft wel dat zijn jarenlange internationale ervaring hem de juiste gesprekspartner maakt voor met name die landen waar men waarde hecht aan senioriteit. "Met name in Oost-Europese landen, waar de overheid nog een grote rol speelt, vindt men het belangrijk dat iemand aanschuift die met enig gezag de organisatie kan vertegenwoordigen", legt Venneman uit.

Naast een actief exportbeleid houdt CRV zich ook bezig met innovatie. Een recente ontwikkeling is merkerselectie ofwel *genomic selection*.

Venneman: "Dankzij deze techniek, die de afgelopen vijf jaar door ons is ontwikkeld,

kunnen we de genetische eigenschappen van de dieren vrijwel direct na de geboorte in kaart brengen. En zo weet je veel sneller dan voorheen welke dieren genetisch goed in elkaar zitten. De afgelopen dertig jaar ging die selectie op basis van nakomelingenonderzoek. Dat wil zeggen dat het sperma van een stier met een goede afstamming willekeurig verspreid werd in de populatie en dan was het maar afwachten hoe de dochters van die stier het zouden doen. Dat vereist geduld en het is kostbaar. Voordat je dochters hebt die een jaar lang melk hebben geproduceerd en voor je weet wat de eigenschappen van zulke koeien zijn, ben je jaren verder. Ik ben van mening dat genomic selection op korte termijn in de fokkerij wereldwijd een grote rol zal gaan spelen."

Venneman vertelt enthousiast verder over een grootschalig onderzoek dat CRV samen met de Animal Sciences Group van Wageningen UR en Friesland/Campina uitvoert. "We kijken naar de mogelijkheden om de vetsamenstelling van melk te wijzigen via gerichte fokkerij, via genetica dus. Door te kijken naar de vetzuursamenstelling die de ene stier vererft ten opzichte van een andere stier, kun je zodanig selecteren dat

je koeien krijgt die melk produceren met de gewenste vetzuursamenstelling." Venneman benadrukt dat dit niets te maken heeft met genetische manipulatie. "Tot nu toe is melk gewoon melk", vervolgt Venneman. "Maar wellicht dat over een jaar of tien boeren verschillende soorten melk voor verwerking in verschillende soorten producten zullen leveren. Het zal afhankelijk zijn van de markt en de bijbehorende vraag of het daadwerkelijk zo ver zal komen, en het mag ook duidelijk zijn dat zo'n verandering niet zonder logistieke slag of stoot zal verlopen."

‘Genomic selection zal een grote rol gaan spelen’

Als het gaat om duurzaam ondernemen, geeft Venneman aan dat de melkveesector voortdurend bezig is om te zien of hij nog duurzamer kan worden dan hij nu al is. CRV draagt daaraan bij als het gaat om de 'levensduur' van de koeien, die de afgelopen tien jaar sterk is verbeterd. Venneman: "Gemiddeld produceert een Nederlandse koe 3,5 kalveren en dus ook 3,5 lactaties. Omdat een koe gemiddeld voor de eerste keer kalft op een leeftijd van 26 maanden betekent dit dat een koe in Nederland gemiddeld bijna zes jaar leeft. In veel landen komt een koe niet verder dan gemiddeld twee lactaties. Dat is nogal een verschil."

Poolse landbouw en platteland vijf jaar na toetreding

De toetreding van Polen tot de Europese Unie is over het algemeen uitermate positief geweest voor de Poolse landbouw en het platteland. Verschillende deskundigen hebben dit onlangs nog geconstateerd bij een conferentie over vijf jaar EU-lidmaatschap van Polen. Uit recent onderzoek is ook gebleken, dat de aanvankelijk sterk aanwezige scepsis onder de plattelandsbevolking is omgeslagen naar zeer grote en brede steun. In april 2008 gaf 79% van de plattelandsbevolking aan voorstander van het EU-lidmaatschap te zijn. In 2003 was dat slechts 45%.

De agrarische sector en de voedselverwerkende industrie zijn zich in vlot tempo aan het aanpassen en moderniseren. Ook de wet- en regelgeving zijn aangepast aan de eisen van de EU. Helemaal gesmeerd loopt dat nog niet altijd. Er zijn nog regelmatig problemen

met de uitvoering van de Europese steunregelingen. Het betaalorgaan dat de uitbetalingen verzorgt van de EU-regelingen voor financiële steun is vaak te laat met goedkeuring van de aanvragen en met het respecteren van de uitbetaaltermijnen. Dit veroorzaakt regelmatig politieke problemen en leidt dan tot ontslag van het topmanagement van deze organisatie.

Polen heeft geweldig veel voordeel van de open EU-markt. Het lidmaatschap is een enorme stimulans gebleken voor de handel van agrarische producten. In de afgelopen vijf jaar is de export van Poolse agrarische producten toegenomen van 4 miljard euro in 2003 tot 11,3 miljard euro in 2008. Tegelijkertijd is ook de import fors toegenomen. Die steeg van 3,6 miljard euro naar 9,8 miljard euro. Zo'n 80% van de uitvoer gaat naar EU-lidstaten, met Duitsland als belangrijkste bestemming.

Landbouwsector en platteland moeten nog verdergaand worden gemoderniseerd en de herstructurering van de landbouwbedrijven moet ook de komende jaren de hoogste prioriteit hebben. Het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 met een voor die periode totaal budget van 17 miljard euro moet daaraan een stevige bijdrage leveren. Op dit ogenblik telt Polen circa 2,5 miljoen landbouwbedrijven. Daarvan zijn rond 1 miljoen bedrijven kleiner dan 1 hectare. De meeste hiervan leiden een marginaal bestaan en zullen verdwijnen. De gemiddelde bedrijfsgrootte bedraagt slechts 6,8 hectare. Een van de problemen is dat de Poolse overheid bedrijven vanaf 1 hectare voor inkomenssteun in aanmerking laat komen. Landbouwers die deze steun ontvangen, zullen hun bedrijf niet verkopen. Daarnaast is er nog (steeds) het probleem van het verbod van verkoop van grond aan buitenlanders. Polen heeft bij de toetreding bedongen dat het tot 2015 een verbod op verkoop van grond aan buitenlanders mag handhaven.

Veel van de grote bedrijven, vooral gelegen in het westen van het land, worden nu gepacht door buitenlanders. Daaronder zijn zo'n 120 Nederlanders. Dit betreft vaak bedrijven van meer dan 1000 hectare. Er wordt overwogen een maximum te stellen aan de bedrijfsomvang. Hierdoor zouden Poolse boeren, nu de perspectieven voor de landbouw beter zijn dan 15 jaar geleden, weer de kans krijgen een bedrijf over te nemen.

LNV-afdeling Warschau

Externe marktrapporten op internet

We publiceren hieronder weer een overzicht van de afgelopen maand op internet aangetroffen landen-, regio- en themarapporten over levensmiddelen- en andere (agrarische) sectoren, afkomstig van overheden, overkoepelende organisaties, databases en andere bronnen anders dan onze eigen LNV-afdelingen op de Nederlandse ambassades. De rapporten zijn gratis en uitsluitend per e-mail opvraagbaar bij het ministerie van LNV, de heer J.J.M. Verbeek, e-mail j.j.m.verbeek@minlnv.nl en worden u ook alleen per e-mail toegestuurd.

Land	Titel	Land	Titel
Albanië	The Dairy Food Chain in Albania (31 pag.)	Letland	The Dairy Food Chain in Latvia (31 pag.)
Algemeen	Food and Financial Crisis (27 pag.)	"	Farm Structure in Latvia (8 pag.)
"	Diesel from Fish Waste, Biofuel from Algae (4 pag.)	Litouwen	Business Opportunities 2009 (63 pag.)
"	Wine Sectors in Chile, Italy & South Africa (45 pag.)	"	Biotechnology Sector (4 pag.)
"	Solutions in Sanitation (14 pag.)	"	The Dairy Food Chain in Lithuania (27 pag.)
"	Worldwide Trade Barriers Report (547 pag.)	Macedonië	Agriculture in Macedonia (4 pag.)
"	Business in Biofuel (128 pag.)	"	Measuring Support in a Transition Economy (4 pag.)
"	Evaluation of Voluntary Ecological Standards (50 pag.)	"	The Dairy Food Chain in Macedonia (29 pag.)
"	Agricultural Water Management in Smallholder Farming Systems (44 pag.)	Malta	National Aquaculture Sector (5 pag.)
"	Food Feed Fuels: a Knowledge Survey & Framework (72 pag.)	"	The Dairy Food Chain in Malta (46 pag.)
"	Dairy Supply Chain in new/potential EU-countries (25 pag.)	Mexico	Graan- en veevoedersector (23 pag.)
"	The Worldwide VAT Country Guide 2008 (551 pag.)	"	Oliezadensector (25 pag.)
"	Global Trends 2025: a Transformed World (120 pag.)	"	Stand van zaken etiketteringswetgeving (5 pag.)
Algerije	Rabbit Meat Production in Algeria (3 rapporten)	Moldavië	Fruitsector (31 pag.)
Australië	Graan en veevoedersector (11 pag.)	Nederland	De agrarische sector naar 2020 (136 pag.)
Azië	Ozone: a Threat to Food Security in South-East Asia (4 pag.)	"	Moderne huisvesting melkvee (56 pag.)
"	Economic & Social Survey Asia and the Pacific 2009 (232 pag.)	"	Water Transport Supervision Plan 2009 (14 pag.)
"	Statistical Yearbook Asia and the Pacific (248 pag.)	"	Bio-Monitor jaarverslag 2008 (40 pag.)
Belize	Samenvatting warenwetgeving (9 pag.)	"	Zzp'ers in de land- en tuinbouw (1054 pag.)
Bosnië	The Dairy Food Chain in Bosnia (27 pag.)	"	Winkelkeuze van biologische kopers (131 pag.)
Botswana	Growth in Modern Retail & Wholesale Chains in Agribusiness (8 pag.)	"	Visserij in cijfers 2008 (110 pag.)
Bulgarije	The Dairy Food Chain in Bulgaria (29 pag.)	"	Richtlijnen over voedselkeuze (58 pag.)
Brazilië	Bloemen- en plantensector (7 pag.)	"	Jaarverslag Productschap Zuivel (68 pag.)
Canada	Organic Products Regulations 2009 (27 pag.)	"	Het Nederlandse agrocomplex 2008 (52 pag.)
"	Micro-algae Technologies for Biofuels Production (88 pag.)	"	Biologische producten: bedrijfsrestaurant als springplank (87 pag.)
"	Agricultural Impact of the city of Hamilton (10 pag.)	"	Jaarrapportage verantwoorde vetzuursamenstelling (25 pag.)
China	The Milk & Dairy Market (12 pag.)	"	Bio-based economy in de energietransitie (36 pag.)
"	Customs Measures on Property Rights for Goods (10 pag.)	"	Passie voor paarden (164 pag.)
"	Approved Feed Additives (7 pag.)	Nigeria	Rabbit Production in Nigeria (6 pag.)
"	Rabbit Breeding in China (6 pag.)	"	Graan- en veevoedersector (10 pag.)
"	Varkens- & varkensvleessector Zuid-China (11 pag.)	Oekraïne/Rusland	Opportunities Food & Drinks Market Ukraine/Russia (32 pag.)
"	China's Cold Chain Logistics & Food Safety (8 pag.)	Oekraïne	Economic Survey of Ukraine (30 pag.)
"	Drought Monitoring with Remote Sensing in Chongqing (8 pag.)	"	Oliezadensector (29 pag.)
"	Emergence of a Dynamic Private Sector (4 pag.)	"	Graan- & veevoedersector (28 pag.)
Cyprus	The Dairy Food Chain in Cyprus (35 pag.)	Oost-Europa	Innovation Policy in the new Member States (11 pag.)
Duitsland	Rabbit Housing in Germany (6 pag.)	Portugal	Emerging Market Organic Milk: Demand & Prospects (12 pag.)
Egypte	Graan- en veevoedersector (10 pag.)	Rusland	Suikersector (10 pag.)
Estland	Estonian Biotechnology Strategy up to 2013 (76 pag.)	"	Oliezadensector (22 pag.)
"	The Dairy Food Chain in Estonia (27 pag.)	Servië	Graan- en veevoedersector (17 pag.)
Ethiopië	Farming Systems in Ethiopia (91 pag.)	"	The Dairy Food Chain in Serbia (29 pag.)
"	Haricot Beans Marketing Opportunities (67 pag.)	"	Doing Business in Serbia (102 pag.)
"	Dairy Production & Marketing in South Ethiopia (61 pag.)	"	National Agricultural Programme of Serbia 2009-2011 (126 pag.)
EU	Plantenzadensector (30 pag.)	Slovenië	The Dairy Food Chain in Slovenia (26 pag.)
"	European Consumer's Attitude to GMO's (4 pag.)	"	Facts about Slovenia (56 pag.)
"	Prospects for Agricultural Markets & Income in the EU (37 pag.)	Slowakije	The Dairy Food Chain in Slovakia (21 pag.)
"	EU Beef Farm Economics (80 pag.)	"	Economic Survey of the Republic of Slovakia (12 pag.)
"	Dairy Farm Economics (77 pag.)	Taiwan	Organic Labelling Requirements (8 pag.)
Finland	Laser Scanning in Agricultural Crops (4 pag.)	Tadzjikistan	Desertification & Sustainable Agriculture in Tajikistan (4 pag.)
Hongarije	Rabbit Meat Consumption in Hungary (4 pag.)	Thailand	Food Processing Sector (20 pag.)
"	The Dairy Food Chain in Hungary (27 pag.)	"	Graan- en veevoedersector (15 pag.)
India	Livestock, Vulnerability and Poverty (44 pag.)	"	Thailand Infrastructure Report (144 pag.)
"	Nagaland Pig Sector, Current Status & Opportunities (106 pag.)	Tsjechië	The Dairy Food Chain in Czech Republic (30 pag.)
"	Agro-climatic Planning for Uttarakhand State (6 pag.)	Tunesië	Development Plan for Tunisia (89 pag.)
"	Perspectives of Solar Food Processing (10 pag.)	"	Oliezadensector Tunesië (13 pag.)
Iran	Agriculture Market Sector Profile (9 pag.)	"	Graan- en veevoedersector (42 pag.)
"	Aquaculture in Iran (9 pag.)	"	Oliezadensector (12 pag.)
"	Biodiversity of Fish Species in Haraz River (7 pag.)	Venezuela	Graan- en veevoedersector (18 pag.)
Japan	Food Service Sector (32 pag.)	Verenigde Staten	Livestock, Dairy & Poultry Outlook (15 pag.)
"	Graan- en veevoedersector (48 pag.)	"	Supermarket Loss Estimates Food Products (26 pag.)
Kenia	Impact of Policy Change in Dairy Sector (59 pag.)	"	Wheat Outlook (19 pag.)
"	Kenya Capture Fisheries Value Chain (58 pag.)	"	Feed Outlook (18 pag.)
Kosovo	The Dairy Food Chain in Kosovo (21 pag.)	"	Rice Outlook (26 pag.)
"	Kosovo Country Programme 2011 (50 pag.)	"	Traceability in the Food Supply Chain (38 pag.)
Kroatië	The Agrofood Sector in Croatia (31 pag.)	"	Smart Choices for Biofuels (16 pag.)
"	The Dairy Food Chain in Croatia (28 pag.)	"	Pocket Guide to Transportation (76 pag.)
Kirgizië	Capture of Fish & Aquaculture (123 pag.)	"	Costs to Produce Potatoes in California (18, 19, 23 pag.)
"	Doing Business in the Kyrgyz Republic (67 pag.)	"	Doing Business in Kentucky (150 pag.)
Laos	Millennium Development Goals (126 pag.)	"	Evaluating Performance of Genetically Engineered Crops (51 pag.)
		Vietnam	Oliezaden- en sojabonensector (17 pag.)

LNV-afdelingen in het buitenland

AFRIKA

ADDIS ABEBA

Werkgebied: Ethiopië
Drs. Ir. G. Westenbrink, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Old Airport Zone, Addis Abeba
P.O. Box 1241, Addis Abeba
Tel.: (00-251) 113.711.100 ext. 323 (BZ)
E-mail: add-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassyethiopia.org

Algiers (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Parijs)

Dhr. Khaled Benchaalal,
Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden
27 Chemin Cheikh Bachir El-Ibrahimi
El-Biar
Postadres: Boite Postale 72,
16030 Algiers - Algerije
Tel.: (00-213) 21.92.28.28
E-mail: alg-lnv@minbuza.nl
www.ambassadepaysbasalger.org

NAIROBI

Werkgebied: Kenia, Oeganda, Tanzania, tevens voor UNEP
Dhr. D.J. Bruinsma, LNV-Raad
Ambassade der Nederlanden,
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Riverside Lane, Off Riverside Drive,
Nairobi, Kenia
Postadres: P.O. Box 41537, 00100, Nairobi,
Kenia
Tel.: (00-254) 20.4450.137
E-mail: nai-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlnaigr@accesskenya.co.ke
www.netherlands-embassy.or.ke

PRETORIA

Werkgebied: Zuid-Afrika, Zambia, Mozambique
Prof. drs. N.W. Visser, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 210 Queen Wilhelmina Street
New Muckleneuk,
Pretoria 0083, Zuid-Afrika
Postadres: P.O.Box 117, Pretoria 0001,
Zuid-Afrika
Tel.: (00-27) 12.425.4570/2/3
E-mail: pre-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.co.za

AMERIKA

BRASÍLIA

Werkgebied: Brazilië
Ir. B. Vrolijk, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Ses Avenida das Nações, QD. 801, Lote 05 CEP
70405-900 Brasília – DF, Brazilië
Postadres: Caixa Postal 07/0098, CEP
70359-970 Brasília - DF, Brazilië
Tel.: (00-55) 61.3961.3200 (BZ)
Tel.: (00-55) 61.3961.3208 (LNV)
E-mail: bra-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlbraagr@uol.com.br
www.mfa.nl/bra

São Paulo (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Brasília)

Mw. F.E. Heering, Agricultural assistant
Consulaat-Generaal der Nederlanden
Bezoekadres: Avenida Brigadeiro Faria
Lima 1779, 3°-andar CEP 01451-001-São
Paulo-SP, Brazilië
Postadres: Caixa Postal 11302, CEP
05422-970-São Paulo-SP, Brazilië
Tel.: (00-55) 11.3811.3300 (BZ)
Tel.: (00-55) 11.3811.3313 (LNV)
E-mail: sao-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlsaoagr@uol.com.br
www.mfa.nl/bra

BUENOS AIRES

Werkgebied: Argentinië, Chili, Uruguay
Ir. F.L.M. Vossenaar, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Edificio Porteño II, Olga Cossentini 831,
Pisos 3 y 4, C1107 BVA Buenos Aires,
Argentinië
Postadres: Ambassade der Nederlanden,
Olga Cossetini 831, C1107 BVA
Buenos Aires, Argentinië
Tel.: (00-54) 11.4338.0090 (LNV)
E-mail: bue-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlbueagr@embajadaholanda.int.ar
www.embajadaholanda.int.ar

MEXICO

Werkgebied: Mexico, Cuba
Mw. Ir. G.J.G.M. Nuytens-Vaarkamp,
LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Av. Vasco de Quiroga 3000, Piso 7, Colonia
Santa Fe, 01210 Mexico D.F., Mexico
Postadres: Apartado Postal 10-656,
11000 Mexico D.F., Mexico
Tel.: (00-52) 55.5258.9921 tst. 205.209 (LNV)
E-mail: mex-lnv@minbuza.nl
www.paisesbajos.com.mx

WASHINGTON

Werkgebied: Verenigde Staten van Amerika (incl. Puerto Rico), Canada, tevens Wereldbank
Drs. G.G.J. Thissen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
4200 Linnean Avenue, N.W.
Washington, D.C. 20008-3896, Verenigde
Staten van Amerika
Tel.: (00-1) 202.274.2716
E-mail: was-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlwasagr@yahoo.com
www.netherlands-embassy.org/

Azië

BANGKOK

Werkgebied: Thailand en Vietnam
Ir. R.J. Konijn, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
15 Soi Tonson Ploenchit Road,
Lumpini, Pratumwan
Postadres: P.O. Box 404,
Bangkok 10330, Thailand
Tel.: (00-66) 2.309.5290 (LNV)
E-mail: ban-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlbanagr@loxinfo.co.th
www.mfa.nl/ban

Hanoi (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Bangkok)

Mw. Truong Thi Dung, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden
Daeha Office Tower, 6 th floor 360
Kim Ma Street, Ba Dinh District, Hanoi
Tel.: (00-84) 43.8315.650
ext. 220 en ext. 236 (BZ)
E-mail: han-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlhanagr@yahoo.com
www.netherlands-embassy.org.vn

JAKARTA

Werkgebied: Indonesië, tevens voor Association of South-East Asean Nations (ASEAN)
Mr. J.M.P.H. van der Zijden, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Jalan H.R. Rasuna Said, Kavel S-3,
Kuningan, Jakarta 12950, Indonesië
Tel.: (00-62) 21.524.1032/48 (LNV)
Tel.: (00-62) 21.525.1515 (BZ)
E-mail: jak-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.or.id/

KUALA LUMPUR

Werkgebied: Maleisië, Filippijnen, Singapore
Drs. A.M. de Roo, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden
7th Floor, South Block. The Amp Walk
218, Jalan Ampang
50450 Kuala Lumpur
Postadres: Postbus 10543
50716 Kuala Lumpur
Maleisië
Tel.: (00-60) 3.216.86.275 (LNV)
E-mail: kll-lnv@minbuza.nl
www.netherlands.org.my

Manilla (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Kuala Lumpur)

Dhr. J.I.C. Laquian, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
26/F Equitable PCI Bank Tower
8751 Paseo de Roxas
Makati City 1226, The Philippines
Postadres: P.O. Box 2448 MCPO,
1264 Makati, Metro Manilla,
Filippijnen
Tel.: (00-63) 2.786.6607 (LNV)
E-mail: man-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.ph

Singapore (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Kuala Lumpur)

Dhr. K.C. Chong, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
541 Orchard Road, 13-01 Liat Towers,
Singapore 238881
Postadres: Tanglin P.O. Box 447, Singapore
912415
Tel.: (00-65) 6739.1121 (LNV)
E-mail: sin-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlsinagr@singnet.com.sg
www.mfa.nl/sin

NEW DELHI

Werkgebied: India, Sri-Lanka, Nepal
Mr. W.J. Wolff, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
6/50F Shantipath,
Chanakyapuri, New Delhi 110021, India
Tel.: (00-91) 11.24.197.604/5/77
E-mail: nde-lnv@minbuza.nl
www.hollandinindia.org

PEKING

Werkgebied: Volksrepubliek China, (incl. Hong Kong) en Mongolië
Ir. H.J.W. van Duijn, LNV-Raad
Drs. E.A.A.C. Gemmeke, Raad voor veterinaire en fyso-sanitaire aangelegenheden
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, 4, Liangmahe Nanlu Rd.
Beijing 100600, Volksrepubliek China
Tel.: (00-86) 10.8532.0260 (LNV)
E-mail: pek-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: info@nlpekagr.com
www.hollandinchina.org/nl/peking/intro.htm
Web (LNV): www.nlpekagr.com

Hong Kong SAR (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Peking)

Mw. M.P.C. Ng, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Consulaat-Generaal der Nederlanden, Room 5702, 57/F Cheung Kong Center, 2 Queen's Road Central,
Hong Kong, Volksrepubliek China
Tel.: (00-852) 2524.8187/88 (LNV)
E-mail: hon-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlhonagr@netherlands-cg.org.hk
www.hollandinchina.com
Web (LNV): www.nlpekagr.com

Shanghai (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Peking)

Dhr. N. Hong, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Consulaat-Generaal der Nederlanden, 10/F East Tower, Dawning Center, NO.500 Hongbaoshi Road,
Changning District, Shanghai 201103
Volksrepubliek China
Tel: (00-86) 21.22.087229
E-mail: nlshaagr@uninet.com
2e e-mail: nick.hong@minbuza.nl
www.hollandinchina.org/nl/cg/sh-intro.htm
Web (LNV): www.nlpekagr.com

SEOUL

Werkgebied: Republiek Korea en Taiwan
Ir. O.T. J. Stiekema, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Kyobo Building, 14th floor, 1, Jongno 1-ka
Jongno-gu, Seel 110-714, Republiek Korea
Postadres: K.P.O. Box 509, Seel 110-605,
Republiek Korea
Tel.: (00-82) 2.723.4180
E-mail: seo-lnv@minbuza.nl
http://southkorea.nlembassy.org

Taipei (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Seoul)

Mw. C.S. Hsiung, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Netherlands Trade and Investment Office, Agricultural and Food Department, 5/F Artist Construction Building, 133 Min Sheng E. Road,
Section 3, Taipei 105, Taiwan
Tel.: (00-886) 2.2713.5760 ext. 150
E-mail: nltaigr@ntio.org.tw
www.ntio.org.tw

TOKYO

Werkgebied: Japan
Mw. Drs. C. Boonstra, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden, Shiba-koen, 3-6-3,
Minato-ku, 105-0011 Tokyo, Japan
Tel.: (00-81) 3.5776.5490 (LNV)
E-mail: tok-lnv@minbuza.nl
www.oranda.or.jp

EUROPESE UNIE

Athene (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Boekarest)

Mw. M. Plessas-Schallenberg,
Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Leoforos Vassileos Konstantinou 5-7,
Athene 106-74, Griekenland
Tel.: (00-30) 2.107.254.960
E-mail: ath-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: ath@dutchmail.gr
www.mfa.nl/ath

BERLIJN

Werkgebied: Duitsland, Zwitserland
Dr. T.C. de Groot, LNV-Raad
A. Veldhuizen MBA, LNV-attaché
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Klosterstrasse 50,
10179 Berlin, Duitsland
Tel.: (00-49) 30.2095.6480 (LNV)
E-mail: bln-lnv@minbuza.nl
www.dutchembassy.de

BOEDAPEST

Werkgebied: Hongarije, Slovenië, Oostenrijk
Ir. J.A. Landstra, LNV-Raad
Drs. A.E. Braam, Raad voor Veterinaire aangelegenheden
Veterinair Werkgebied: Hongarije,
Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Kroatië,
Macedonië, Turkije, Roemenië, Servië,
Montenegro, Slovenië, Slowakije en Tsjechië
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Fuge utca 5-7, (2e district),

1022 Boedapest, Hongarije
Postadres: P.O. Box 56,
1388 Boedapest, Hongarije
Tel.: (00-36) 1.3366.380 (LNV)
E-mail: bdp-lnv@minbuza.nl
www.netherlandsembassy.hu

BOEKAREST

Werkgebied: Roemenië,
Bulgarije, Griekenland
ir. H.L.M. van Wissen
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Aleea Alexandru 20, Sector 1,
011823 Boekarest, Roemenië
Tel.: (00-40) 21.231.5657 (LNV)
E-mail: bkr-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlbragr@upcmail.ro
www.netherlandsemb.ro

Sofia (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Boekarest)

Mw. D.H. Milenkova, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Oborishte 15, 1504 Sofia, Bulgarije
Postadres: P.O. Box 91, 1000 Sofia, Bulgarije
Tel.: (00-359) 2.8160.380 (LNV)
E-mail: sof-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlsofagr@mbox.contact.bg
www.netherlandsembassy.bg/

BRUSSEL

Werkgebied: België, Luxemburg
Ing. A. Wegen, LNV-Raad
Mw. mr. R. Verbaan, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, H. Debrouxlaan 48,
1160 Brussel, België
Tel.: (00-32) 2.679.1550 (LNV)
E-mail: bru-lnv@minbuza.nl
www.nederlandseambassade.be

KOPENHAGEN

Werkgebied: Denemarken, Estland,
Finland, Noorwegen, IJsland, Zweden
Dhr. H.H. Schipper, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Toldbodgade 33,
DK 1253 Kopenhagen K, Denemarken
Tel.: (00-45) 33.707.218
E-mail: kop-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlkopagr@newmail.dk
www.nlembassy.dk

LONDEN

Werkgebied: Verenigd Koninkrijk, Ierland
Drs. E. Wermuth, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 38, Hyde Park Gate,
Londen SW7 5DP, Verenigd Koninkrijk
Tel.: (00-44) 20.7590.3279/76/77/80
E-mail: lon-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nllonagr@netherlands-
embassy.org.uk
www.netherlands-embassy.org.uk/

MADRID

Werkgebied: Spanje, Marokko, Portugal
Mw. mr. S.M.C. Deepen, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Pasco de la Castellana, 259D-
36, 28046 Madrid, Spanje
Tel.: (00-34) 91.353.7521/20 (LNV)
E-mail: mad-lnv@minbuza.nl
www.embajadapaisesbajos.es

Lissabon (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Madrid)

Mw. A.P. Paiva Geadas,
Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Avenida Infante Santo
43-50, 1399-011 Lissabon, Portugal
Tel.: (00-351) 21.391.4919 (LNV)
E-mail: lis-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nllisagr@netcabo.pt
www.emb-paisesbaixos.pt

PARIJS

Werkgebied: Frankrijk, Algerije
Mw. drs. M.A.J. Vaes, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 7 Rue Eblé,
75007 Parijs, Frankrijk
Tel.: (00-33) 1.4062.3353 (LNV)
E-mail: par-lnv@minbuza.nl
www.amb-pays-bas.fr

PRAAG

Werkgebied: Tsjechië, Slowakije
Mw. drs. E. van de Vrugt, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Gotthardska 6/27,
160 00 Praag 6, Bubenec, Tsjechië
Tel.: (00-420) 233.015.218
E-mail: pra-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlpraagr@ti.cz
www.netherlandsembassy.cz

ROME

Werkgebied: Italië
Mw. drs. C.W. Zwitter, LNV-Attachée
Mw. M. Sipman, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Via Michele Mercati 8,
00197 Rome, Italië
Tel.: (00-39) 06.3228.6224 (LNV)
Tel.: (00-39) 06.3228.6001 (BZ)
E-mail: rom-lnv@minbuza.nl
www.olanda.it/

WARSCHAU

Werkgebied: Polen, Letland, Litouwen
Ing. R.N.P.N.M. Tans, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Ul. Kawalerii 10,
00 468 Warschau, Polen
Tel.: (00-48) 22.559.1269
E-mail: war-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlwaragr@kcp.pl
www.nlembassy.pl

MIDDEN-OOSTEN

ABU DHABI

Werkgebied: Verenigde Arabische Emiraten,
Saoedi-Arabië, Iran
Ir.P.J.M. de Jong, LNV-Raad
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Apt. 602 Al Masaood Tower Building,
Shelkh Hamdan Street, Abu Dhabi,
Verenigde Arabische Emiraten.
Postadres: P.O.Box 46560, Abu Dhabi,
Verenigde Arabische Emiraten.
Tel.: (00-971) 2.632.0712 (LNV)
E-mail: abu-lnv@minbuza.nl

Dubai (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Abu Dhabi)

Mw. S. Kadri, Agricultural assistant
Bezoekadres: Consulaat-Generaal Dubai
Royal Bank of Scotland Building
Khalid Bin Waleed Road, Bur Dubai, U.A.E.
Postadres: P.O. Box 7726, Dubai, U.A.E.
Tel.: (00-971) 4.3528700/3511313
(ext. 112) (BZ)
E-mail: dba-lnv@minbuza.nl

Riyadh (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Abu Dhabi)

Dhr. M.M. El Bahaie, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Diplomatic Quarter, Riyadh,
Saoedi-Arabië
Postadres: P.O.Box 94307, Riyadh 11693,
Saoedi-Arabië
Tel.: (00-966) 1 488 1093/2501 (LNV)
E-mail: riy-lnv@minbuza.nl
www.holland.org.sa

Teheran (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Abu Dhabi)

Mw. M. Hatami, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
#7, Sonbol Alley, Farmanieh Ave., 19537,
Teheran, Iran
Postadres: P.O. Box 11365-138, Teheran, Iran
Tel.: (00-98) 21.2255.5094 (LNV)

E-mail: teh-lnv@minbuza.nl
www.mfa.nl/teh

KAIRO

Werkgebied: Egypte
Dr. Ir. J.G. van der Beek, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, 18, Hassan Sabri Street,
11211 Zamalek, Kairo, Egypte
Tel.: (00-202) 2 736 38 63 / 2 739 55 71/2/3
E-mail: kai-lnv@minbuza.nl
www.mfa.nl/cai

OVERIG EUROPA

ANKARA

Werkgebied: Turkije, Israël en Palestijnse
gebieden.
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Turan Günes Bulvari.
Hollanda Caddesi no. 5, 06550 Yıldiz
Ankara, Turkije
Tel.: (00-90) 312.409.1860 (LNV)
E-mail: ank-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlankagr@superonline.com
www.dutchembassy.org.tr
www.nlankagr.com

KIEV

Werkgebied: Oekraïne,
Ir. Ing. M. Y. Brouwer, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Kontraktova Ploscha 7,
01901 Kiev, Oekraïne
Tel.: (00-380) 44 490 82 23 (LNV)
E-mail: kie-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.com.ua

MOSKOU

Werkgebied: Rusland, Kazachstan
Ir. M. Overheul, LNV-Raad
Mw. L.K. Birkman, MA, LNV-Attachée
Bezoekadres: Ambassade der Nederlanden,
Tijdelijk adres tot november/december
Smolenskaya Plochad, building 3,
offices 709, 710, 711
Postadres: Kalashny Pereulok 6,
13100 Moskou, Rusland
Tel.: (00-7) 495.797.2946
E-mail: mos-lnv@minbuza.nl
www.netherlands-embassy.ru

ZAGREB

Werkgebied: Bosnië-Herzegovina, Kroatië,
Servië en Montenegro
Mr. O.B.M. Meuffels, LNV-raad
Mw. D. Bacic, Agricultural assistant
Post/Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Medvescak 56,
10000 Zagreb, Kroatië
Tel.: (00-385) 1.464.2220 (LNV)
E-mail: zag-lnv@minbuza.nl
2e E-mail: nlamb.lnv@zg.htnet.hr
www.netherlandsembassy.hr

Belgrado (LNV-steunpunt, valt onder LNV-afdeling Zagreb)

Mw. M. Mirkovic, Agricultural assistant
Bezoekadres: Ambassade der
Nederlanden, Simina 29,
11000 Belgrado, Servië
Tel.: (00-381) 11.202.39.80
E-mail: bel-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlgovbel@eunet.yu (tijdelijk)
www.nlembassy.org.yu

PERMANENTE VERTEGENWOORDIGINGEN LNV BIJ INTERNATIONALE ORGANISATIES

BRUSSEL PV-EU

Mr. G.P.G. Kunst, LNV-Raad
Drs. A.M. Akkerman, Raad voor
Veterinaire Aangelegenheden
Drs. H.J. Buning, LNV-Attaché
Post/Bezoekadres: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de Europese Unie,
H. Debrouxlaan 48, 1160 Brussel, België
Tel.: (00-32) 2.679.1545/1546 (LNV)
E-mail: bre-lnv@minbuza.nl

www.nederlandseambassade.be
Tevens belast met procurement-aangele-
genheden in het kader van de ontwikke-
lingsfondsen van de EU.

GENÈVE PV-WTO

Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de WTO
(Wereldhandelsorganisatie) en andere -
internationale organisaties te Genève
(UNCTAD, UNEP, WHO, WIPO/UPOV)
Mr. M.P.C. Huige, LNV Raad
Postadres: C.P. 196, 1211 Genève 20 CIC,
Zwitserland
Tel.: (00-41) 22.748.1822/08 (LNV)
E-mail: rien.huige@minbuza.nl
2e e-mail: nlgevagr@bluewin.ch

PARIJS PV-OESO

Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de OESO (Organisatie
voor Economische Samenwerking en
Ontwikkeling)
Mw. drs. P.C.M. van Bentum, LNV-Raad
Post/Bezoekadres: 12-14 Rue Octave
Feuilleat, 75116 Parijs, Frankrijk
Tel.: (00-33) 1.4524.9971
E-mail: pao-lnv@minbuza.nl
2e e-mail: nlpaoagro@fr.oleane.com

ROME - PV ROME

Werkgebied: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de VN-organisaties
voor voedsel en landbouw
Mw. A.M.A. van Ardenne-van der Hoeven,
Buitengewoon en Gevolmachtigd
Ambassadeur, Permanent Vertegenwoordiger
Drs. R. Elkhuisen, Ambassaderaad,
Plv. Permanent Vertegenwoordiger
Mw. Drs. M. Geusebroek, Tweede
Secretaris Post/Bezoekadres: Permanente
Vertegenwoordiging van het Koninkrijk
der Nederlanden bij de VN-organisaties
voor voedsel en landbouw, Via delle
Terme Deciane 6, 00153 Rome, Italië
Tel.: (00-39) 06.574.0306/ 2326
E-mail: rof@minbuza.nl
2e e-mail: nlrofagr@netherlandspermrep.it

NETHERLANDS AGRI-BUSINESS SUPPORT OFFICE

Kunming

Mw. R.E.N. Snijders, Chief Representative,
Mw. Yang Yang, Deputy Representative
Room 1604, Hongta Mansion
155 Beijing Road
Kunming 650011, P.R.China
Tel: (0086) (0) 871 3578 322
E-mail: nbsokm@nbsokm.com
www.hollandinchina.org

Moskou

Mw. O. Smirnova, Chief Representative
Smolenskaya pl. bld. 3
Regus-Smolensky Passage, Business Centre
Russia, Office 625
121099 Moskou, Rusland
Tel: (007) (0) 495 937 8495
E-mail: o.smirnova@nabso.ru
www.nabso.ru

Harbin

Dhr. Erik Baudoin, Chief Representative
Room E, 14/FL
Dikang-Caifu Building
Zhongshan Road 162-1
Xiangfang District
Harbin 150040 Heilongjiang
P.R.China
Tel: (0086) (0) 451 555 00240
E-mail: erik.baudoin@nabso.cn
2e e-mail: windowseat@yahoo.com
www.hollandinchina.org

Activiteitenkalender 2009

Programma Bilaterale Economische Samenwerking van de directie Industrie & Handel

Pioneers in international business

Onderstaande activiteiten zijn op alfabetische volgorde gerangschikt per regio en per land.

Regio/land	Periode	Activiteit	Inlichtingen uitvoering	Inlichtingen markt
Amerika				
Argentinië	21-23 september	Spreekdagen (werkgebied Argentinië, Chili, Uruguay) i.c.m. Brazilië en Mexico	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl
Brazilië	7-12 juni	Handelsmissie tuinbouw	KvK Haaglanden paulien.dirkzwager@kvk.nl	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl
	10-12 juni	Hortitec te Holambra, tuinbouwvakbeurs (informatiestand)	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl
Brazilië	21-23 september	Spreekdagen (werkgebied Brazilië) i.c.m. Argentinië en Mexico	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl
Chili	11-15 oktober	Handelsmissie toelevering groente- en fruitsector	FME-CWM ppo@fme.nl	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl
Colombia	28 sept.-3 okt.	Landbouwmissie i.c.m. Peru	NCH rderaad@nchnl.nl	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl
Mexico	21-23 september	Spreekdagen (werkgebied Mexico, Cuba) i.c.m. Argentinië en Brazilië	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl
Peru	28 sept.-3 okt.	Landbouwmissie i.c.m. Colombia	NCH rderaad@nchnl.nl	Jochem Porte j.porte@minlnv.nl
Verenigde Staten	2-5 oktober	PMA Fresh Summit te Anaheim, vakbeurs voor de groente-, fruit- en sierteeltsector (Hollandpaviljoen)	Monique de Muynck j.m.de.muynck@minlnv.nl	Gert Stiekema o.t.j.stiekema@minlnv.nl
Azië/Oceanië				
India	25-27 mei	Spreekdagen (werkgebied India, Sri Lanka, Nepal) i.c.m. Indonesië, Maleisië, Thailand	Arno Rohde a.j.rohde@minlnv.nl	Arno Rohde a.j.rohde@minlnv.nl
Taiwan	23-26 juni	Taipeh International Food Show, voedingsmiddelenbeurs (informatiestand)	LNV-steunpunt nltaigr@ntio.org.tw	Arno Rohde a.j.rohde@minlnv.nl
EU				
Denemarken	8-10 juni	Spreekdagen (werkgebied Denemarken, Finland, Zweden, Noorwegen)	Age van Balen a.p.van.balen@minlnv.nl	LNV-afdeling kop-lnv@minbuza.nl
Duitsland	10-14 oktober	ANUGA te Keulen, internationale voedingsmiddelenbeurs (LNV-businesslounge)	Monique de Muynck j.m.de.muynck@minlnv.nl	Martijn Homan m.a.c.homan@minlnv.nl
Frankrijk	17-19 oktober	Natexpo te Parijs, vakbeurs voor biologische producten (Holland Paviljoen)	PEM pem@phaff.com	LNV-afdeling par-lnv@minbuza.nl
Hongarije	22-24 juni	Spreekdagen (werkgebied Hongarije, Slovenië, Oostenrijk) i.c.m. Polen	Age van Balen a.p.van.balen@minlnv.nl	LNV-afdeling bdp-lnv@minbuza.nl
	18-20 september	Hortus Hongaricus te Szigetszentmiklós, tuinbouwvakbeurs (Holland Paviljoen)	PEM pem@phaff.com	LNV-afdeling bdp-lnv@minbuza.nl
Italië	10-13 juni	Tuttofood te Milaan, voedingsmiddelenbeurs (Holland Paviljoen)	NCH aplomp@nchnl.nl	LNV-afdeling rom-lnv@minbuza.nl
Nederland	13-16 oktober	Hortifair te Amsterdam, tuinbouwvakbeurs (informatiestand)	Monique de Muynck j.m.de.muynck@minlnv.nl	
Polen	22-24 juni	Spreekdagen (werkgebied Polen, Letland, Litouwen) i.c.m. Hongarije	Age van Balen a.p.van.balen@minlnv.nl	LNV-afdeling war-lnv@minbuza.nl
	26-28 augustus	Inkomende boomkwekerijmissie + Matchmaking	Martijn Homan m.a.c.homan@minlnv.nl	Martijn Homan m.a.c.homan@minlnv.nl
Portugal	9-12 juni	Handelsmissie toelevering veehouderij	Ned.-Portugese KvK mvdinther@ccph.pt	LNV-steunpunt lis-lnv@minbuza.nl
Roemenië	14-16 september	Spreekdagen (werkgebied Roemenië, Bulgarije, Griekenland)	Alison Middleton a.j.middleton@minlnv.nl	Alison Middleton a.j.middleton@minlnv.nl
	27 sept.-1 okt.	Handelsmissie sierteelt	A&B Partners cvba jean.blondeel@skynet.be	Alison Middleton a.j.middleton@minlnv.nl
Tsjechië	29 sept.-1 okt.	Handelsmissie voedingsmiddelen	PEM pem@phaff.com	Martijn Homan m.a.c.homan@minlnv.nl
	12-14 oktober	Spreekdagen (werkgebied Tsjechië, Slowakije) i.c.m. Kroatië	Martijn Homan m.a.c.homan@minlnv.nl	Martijn Homan m.a.c.homan@minlnv.nl
Overig Europa				
Kroatië	12-14 oktober	Spreekdagen (werkgebied Kroatië, Bosnië-Herzegovina, Servië, Montenegro) i.c.m. Tsjechië	Sabine Hoff s.h.hoff@minlnv.nl	Sabine Hoff s.h.hoff@minlnv.nl
Oekraïne	15-19 juni	Handelsmissie 'Duurzame Biomassa' te Kiev	Tebodin rbvn@tebodln.kiev.ua	Evert Jan Krajenbrink e.j.krajenbrink@minlnv.nl
	28 sept.-2 okt.	Handelsmissie AGF naar Odessa/Kherson	PEM pem@phaff.com	Evert Jan Krajenbrink e.j.krajenbrink@minlnv.nl
Rusland	24-26 juni	Handelsmissie landbouwbreed naar St. Petersburg	LNV-afdeling mos-lnv@minbuza.nl	Evert Jan Krajenbrink e.j.krajenbrink@minlnv.nl
	9-13 oktober	Golden Autumn te Moskou, Landbouwvakbeurs (Holland Paviljoen)	PEM pem@phaff.com	Evert Jan Krajenbrink e.j.krajenbrink@minlnv.nl
	14-18 september	Handelsmissie voedingsmiddelen naar Moskou	Evert Jan Krajenbrink e.j.krajenbrink@minlnv.nl	Evert Jan Krajenbrink e.j.krajenbrink@minlnv.nl
	23-26 september	Handelsmissie veehouderij, akker- en tuinbouw naar Cheljabinsk en Ufa	Evert Jan Krajenbrink e.j.krajenbrink@minlnv.nl	Evert Jan Krajenbrink e.j.krajenbrink@minlnv.nl